

۱- گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

تولیدکنندگان تلاش می‌کنند از وضعیت ضرر یا زیان دوری کنند. آن‌ها برای این کار باید تا حد ممکن هزینه‌های تولید را کاهش دهند، از سوی دیگر تولیدکنندگان برای به‌دست آوردن سود بیش‌تر یا جلوگیری از ضرر یا زیان باید درآمد خود را افزایش دهند، دست‌یابی به این هدف در صورتی میسر می‌شود که آن‌ها برای محصولاتشان بازار خوبی فراهم کنند و کالاهایشان را با قیمت مناسب بفروشند.

۲- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

الف) هر دو جامعه یعنی «هم جامعه اسلامی و هم جامعه غیر اسلامی» در راه رسیدن به خواسته‌های خود «سیری‌ناپذیرند». جامعه‌ی غیر اسلامی: افزایش مصرف، رفاه بیش‌تر و تجملات زیادتر را می‌خواهد و در «جامعه‌ی اسلامی» ارتقای سطح فرهنگی و تعالی فکری بیش‌تر را می‌خواهد.

ب) یکی از مؤسسات اقتصادی مهم وابسته به سازمان ملل متحد «صندوق بین‌المللی» است که قرارداد تأسیس آن را نمایندگانی از ۴۴ کشور جهان در ژوئیه سال ۱۹۴۵ امضا کردند. اما امروزه تمامی کشورهای مستقل دنیا عضو این صندوق‌اند. هدف اصلی و اولیه‌ی ایجاد صندوق بین‌المللی پول، همکاری کشورهای عضو جهت «حل مسائل پولی بین‌المللی» بوده است.

ج) یکی از اسنادی که (بانک) در مقابل اعطای وام از وام‌گیرنده درخواست می‌کند. (سفته) است. این سند در معاملات بازرگانی نیز مورد استفاده قرار می‌گیرد. «سفته» سندی است که به موجب آن، بدهکار متعهد می‌شود، مبلغ معینی را در زمان مشخص به طلب کار پرداخت کند. طلبکار پس از دریافت «سفته» باید آن را تا زمان «سررسید» نزد خود نگاه دارد.

۳- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. روش حل مسئله ←

۱- برای محاسبه‌ی «تولید کل» به قیمت‌های جاری برای سال ۱۳۹۳:

هریک از مقادیر سال ۱۳۹۳ را در قیمت‌های سال ۱۳۹۳ ضرب کرده «حاصل ضرب» آن‌ها را با هم جمع می‌کنیم:

$$A \text{ و } B = 60/000 = 100 \times 600 = \text{کالای } A$$

تولید کل به قیمت‌های جاری سال ۱۳۹۳، الف: $220/000 = 60/000 + 160/000 =$ مجموع قیمت‌های کالاهای A و B

۲- برای محاسبه‌ی «تولید کل» به قیمت‌های ثابت برای سال ۱۳۹۳

هر یک از مقادیر سال ۱۳۹۳ را در قیمت‌های ۱۳۹۱ ضرب کرده و «حاصل ضرب» آن‌ها را با هم جمع می‌کنیم.

$$A \text{ و } B = 40/000 = 100 \times 400 = \text{کالای } A$$

$$B = 64/000 = 80 \times 800 = \text{کالای } B$$

تولید کل به قیمت‌های «ثابت» سال ۱۳۹۳، ب: $104/000 = 40/000 + 64/000 =$ مجموع قیمت‌های کالاهای A و B

۴- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. روش حل این مسئله: ← فرمول‌های مورد نیاز در این مسئله

فرمول «نقدینگی» = مجموع اسکناس‌ها و مسکوکات موجود در دست مردم + سپرده‌های دیداری و غیردیداری مردم نزد بانک‌ها

فرمول «حجم پول» = مجموع میزان اسکناس‌ها + مجموع میزان مسکوکات در دست مردم + سپرده‌های دیداری «بخش خصوصی»

فرمول سپرده‌ی پس‌انداز = سپرده‌های مدت‌دار - سپرده‌های غیردیداری

ارزش پولی سپرده‌های غیردیداری → $480 - 120 - 600$ ارزش پولی مجموع مسکوکات در دست مردم

$$\rightarrow 510 = \frac{3 \times 150}{5}$$

«ارزش پولی مجموع سپرده‌های دیداری بخش خصوصی» + 510 «ارزش پولی مجموع مسکوکات» + 850 «ارزش پولی مجموع اسکناس‌ها» = حجم پول در گردش

حجم پول در گردش الف → $1480 = 120$

سپرده‌ی پس‌انداز ب → $350 = 130$ «سپرده‌ی مدت‌دار» - 480 «سپرده غیردیداری» = سپرده‌ی پس‌انداز

«مجموع اسکناس‌ها» + 510 «مسکوکات موجود در دست مردم» + 600 «سپرده‌ی دیداری و غیردیداری مردم نزد بانک‌ها» = «میزان نقدینگی»

«میزان نقدینگی» ج → $850 = 1960$

«میزان نقدینگی» → $1960 = 480$ «ارزش پولی سپرده‌های غیردیداری» + 1480 «حجم پول در گردش» = فرمول دیگر «میزان نقدینگی»

۵- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. «بودجه» سندی است که در آن از یک طرف «مخارج عمومی» به‌طور دقیق تعیین و طبقه‌بندی شده‌اند و از طرف دیگر «درآمدهای عمومی» که برای تأمین این «مخارج» باید وصول شوند مشخص شده است.

۶- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. الف) صاحبان واحدهای تولیدی و مراکز تجاری برای تأسیس واحدهای تولیدی تجاری و گسترش دادن فعالیت‌های خود به منابع مالی نیازمندند. در قدیم تنها راه تأمین مالی این مراکز بانکها بودند که از محل سپرده‌های مردم وام مورد نیاز آن‌ها را تأمین می‌کردند. صاحبان این مراکز پس از دریافت وام و انجام دادن فعالیت‌های تجاری یا تولیدی خود، بهره و اصل وام دریافتی را به بانک برمی‌گرداندند. ب) قانون اساسی در هر کشوری چارچوب کلی نظام اقتصادی، اجتماعی و سیاسی آنرا معلوم می‌سازد. کلیه‌ی قوانین و ضوابط در آن جامعه بر اساس روح حاکم بر قانون اساسی تدوین می‌شود. بدین ترتیب نوع نگاه یک جامعه به اقتصاد در قوانین حاکم بر آن در اصول قانون اساسی آن کشور جلوه‌گر می‌شود. ج) رشد صرفاً به معنای افزایش تولید است و بنابراین مفهومی کمی است. چنانچه در جامعه‌ای میزان تولید در دوره‌ای معین نسبت به دوره‌ی قبل افزایش یابد می‌گوییم در آن جامعه رشد صورت گرفته ست. توسعه در کنار افزایش تولید بر تغییرات و تحولات کیفی دیگر نیز دلالت دارد و از این‌رو آنرا می‌توان یک مفهوم کمی - کیفی دانست.

۷- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. الف) موسسات بازرگانی مالی که در گذشته روی کار آمدند کار اصلی آن‌ها حفظ و تامین امنیت پول تجار بود. اعتبار این موسسات از آن جهت بود که موسسان آن‌ها بازرگانان معروف، ثروتمند و مورد اعتماد مردم بودند و در قبال خدماتی که ارائه می‌دادند کارمزد دریافت می‌کردند. ب) بخشی از سرمایه‌های یک کشور از قبیل: ماشین‌آلات، ساختمان‌ها، راه‌ها و نظایر آن‌که در فعالیت‌های تولیدی قرار می‌گیرند، به مرور زمان فرسوده می‌شود و از بین می‌روند. بنابراین، باید منابع و امکاناتی را صرف جبران این فرسایش، تعمیر یا جای‌گزینی آن‌ها کنیم. به بیان دیگر، از کل تولید جامعه در طول یک‌سال باید قسمتی را به هزینه‌های جای‌گزینی سرمایه‌های فرسوده اختصاص دهیم. ج) یکی از اهداف دولت در عرصه‌ی اقتصاد ایجاد اشتغال کامل و مبارزه با بیکاری است. برای تحقق این هدف دولت‌ها می‌کوشند شرایط رونق اقتصادی فراهم آورند. در چنین شرایطی فعالیت‌های تولیدی گسترش می‌یابند و تمایل تولیدکنندگان به استخدام نیروی کار جدید بیشتر می‌شود و این به‌معنای ایجاد فرصت‌های شغلی جدید و رسیدن به اشتغال کامل است.

۸- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است.

الف) دو شاخص: «تولید ناخالص ملی و تولید ناخالص داخلی» در تعریف با هم تفاوت دارند، اما در عمل جزء در مورد برخی کشورها که نیروی کار و سرمایه‌های زیادی از آن‌ها در خارج از مرزهایشان کار می‌کنند مثل: (لبنان)، مهاجرت بسیار و نیز ورود سرمایه‌ی بالایی به کشور دارند مثل: (هنگ‌کنگ) معمولاً مقدار این دو شاخص به هم نزدیک و برای انجام تحلیل‌های مختلف اقتصادی از وضعیت کشورها از یکی از آن‌ها استفاده می‌شود.

ب) به یقین ملاک (بهتر بودن) این است که با استفاده از منابع بتوان بیش‌ترین (میزان تولید) را بدست آورد و سطح بالاتری از (رفاه) را برای انسان فراهم کرد. انسان در طول زمان با بکارگیری قوای فکری خود، همواره در صدد انجام «بهترین انتخاب» و یافتن «بهترین راه» بوده است.

ج) میزان سود برابر با «تفاوت درآمد و هزینه» است اگر میزان «درآمد از هزینه» بیش‌تر باشد. سود به دست آمده است و بالعکس.

۹- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. برای مبارزه با فقر و نابرابری باید سیاست‌های مناسب را به‌کار گرفت. مسلماً برقراری یک سیستم مناسب و کارآمد مالیاتی از مهم‌ترین ابزارهای مقابله با نابرابری توزیع درآمد است. اگر با به‌کارگیری یک نظام صحیح مالیاتی، توزیع مجدد درآمد به‌نحو قانونی صورت پذیرد. تفاوت میان درآمد و ثروت یک گروه محدود اکثریت چشم‌گیر مردم کاهش می‌یابد. ساختار توزیع درآمد و اصلاح عادلانه‌تر کردن آن و مقابله با فقر مستلزم بهبود وضعیت اقتصادی به‌ویژه در زمینه «تولید صنعتی» است.

۱۰- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «تولید» و فراهم آوردن محصولات مورد نیاز با استفاده از: منابع طبیعی، نیازمند کار و تلاش انسان است، به‌عبارت دیگر، تا تلاش انسان نباشد، منابع بی‌کران و با ارزش طبیعت قابلیت استفاده پیدا نمی‌کنند. به‌همین دلیل، نقش «نیروی انسانی» در جریان «تولید» بسیار مهم است. اگر چه هر یک از عوامل «تولید» در جای خود دارای اهمیت‌اند و نقش و تأثیر هیچ‌یک را نمی‌توان انکار کرد اما «نیروی انسانی یا منابع انسانی» نسبت به سایر عوامل تولید از اهمیت خاصی برخوردار است و به‌عنوان «بیرترین عامل تولید» محسوب می‌شود. زیرا وظیفه ترکیب سایر عوامل تولید را نیز برعهده دارد.

۱۱- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. علم اقتصاد علمی است که انتخاب‌ها بشر را به‌صورت رابطه‌ی بین منابع و عوامل تولید کمیاب که موارد استفاده مختلف دارند و نیازهای مادی نامحدود او مطالعه کرده و با ارائه بهترین انتخاب‌ها، رفتارهای فردی و جمعی انسان را مدیریت می‌کند.

این تعریف دقیقاً در برگیرنده‌ی سه نکته‌ی مهم است و آن‌ها عبارتند از: الف) نامحدود بودن نیازها ب) محدود بودن منابع. ج) قابلیت مصارف متعدد منابع. از این‌رو می‌توان گفت: «هدف علم اقتصاد، راهنمایی انسان برای انجام بهترین انتخاب و به‌کارگیری بهترین روش جهت استفاده از منابع و امکانات خویش است.

۱۲- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. فرض کنید در دو کشور منابع مختلف تولیدی کشاورزی، صنعتی و معدنی به حد کافی وجود دارد. این کشورها می‌توانند کالاها و خدمات گوناگونی را در داخل تولید کنند، اما هرگز نمی‌توانند کلیه کالاها و خدمات را با هزینه‌ی مساوی و کیفیت یکسان تولید و عرضه کنند برای مثال، کشورهای اروپایی می‌توانند فرش دست‌بافت نیز تولید کنند اما در صورت انجام دادن چنین کاری زیان خواهند دید، زیرا هزینه‌ی تمام شده فرش در ایران کم‌تر از هزینه‌ی تمام شده‌ی این کالا در اروپاست. همچنین، وجود بافندگان متخصص سبب کیفیت برتر فرش تولیدی ایران است. از این‌رو، هر کشوری بهتر است کالایی را تولید کند که در آن‌ها تخصص دارد.

۱۳- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است.

الف) در ادوار پیشین در سیستم مبادلاتی عده‌ای از تجار در معاملات خود به جای پرداخت «سکه‌های فلزی» رسیدی صادر می‌کردند که بیانگر «بدهی» آنان بود طرف مقابل نیز براساس «اصل اعتماد» این رسید را می‌پذیرفت. بتدریج، تجاری که به یکدیگر اعتماد داشتند، این رسیدها را بین خود رد و بدل می‌کردند. مردم نیز برای مصون ماندن از خطرهای احتمالی و هم چنین راهایی یافتن از حمل مسکوکات در معامله‌ها، پول‌های خود را به «تجار و صرافان» معتبر می‌سپردند و در مقابل، «رسید» دریافت می‌کردند و در معاملات خود این رسیدها را بکار می‌گرفتند. گاهی برخی از صرافان و بازرگانان نمی‌توانستند سکه‌هایی را که طبق (رسید) موظف به پرداخت آن‌ها بودند به صاحبانشان برگردانند. از این رو در جامعه مشکلاتی به وجود آمد که سبب اختلال در فعالیت‌های اقتصادی شد. دولت‌ها برای جلوگیری از بروز این گونه مشکلات، به ناچار (چاپ و انتشار اسکناس) را بر عهده گرفتند.

ب) در حال حاضر، «توسعه‌ی اقتصادی» برای تمامی جوامع، یک هدف مهم بشمار می‌رود. کشورهای «در حال توسعه و توسعه نیافته» می‌کوشند خود را از قید و بند «توسعه نیافتگی» برهانند و با دستیابی به «توسعه‌ی اقتصادی» شرایط مناسبی را برای زندگی افراد جامعه فراهم کنند. به همین دلیل، بحث مربوط به نقش «دولت» در جریان «توسعه اقتصادی» جوامع بحثی جدی و پر اهمیت است.

ج) انسان برای بهره‌برداری از منابع طبیعی به ابزار و تجهیزات نیازمند است. این ابزار و تجهیزات در واقع حاصل کار گذشته‌ی انسان‌هاست. «عامل سرمایه» کالاهای سرمایه‌ای‌اند که در طول زمان با دوام بوده و خدمات حاصله از آن‌ها در «جریان تولید» مورد استفاده قرار می‌گیرد. بدن ترتیب «تولیدکنندگان» با تهیه‌ی ماشین‌آلات و ملزومات، جریان تولید را شکل می‌دهند. به کالاهای با دوامی که در جریان (تولید) بکار گرفته می‌شود (سرمایه) می‌گویند. به این ترتیب: منابع طبیعی، نیروی انسانی، و سرمایه در مجموع «عوامل تولید» را تشکیل می‌دهند.

۱۴- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. الف) انگیزه‌ی «تولیدکنندگان» از تولید یک کالا، «کسب سود» است. تصمیم آنان در مورد میزان تولید یک کالا از عواملی چون: سطح قیمت آن کالا، هزینه‌های تولید، و پیش‌بینی تولیدکنندگان در مورد رونق یا رکود بازار متأثر می‌شود. مهم‌ترین این عوامل: قیمت کالا و تأثیر آن بر میزان (تولید) است. یا بررسی رفتار «تولیدکنندگان» معلوم می‌شود که با افزایش قیمت یک کالا میزان تولید و عرضه‌ی آن افزایش می‌یابد. زیرا افزایش قیمت به معنای «کسب سود بیش‌تر» است و این امر تولیدکنندگان را تشویق می‌کند که بر میزان فعالیت خویش بیفزایند.

ب) وقتی که در بازار قیمت از سطح (قیمت تعادلی) بالاتر برود، (مازاد عرضه) به وجود می‌آید. بدین ترتیب: که چون گروهی از تولیدکنندگان موفق نمی‌شوند کالایشان را بفروشند، حاضر خواهند بود آن را با قیمتی پایین‌تر به فروش برسانند. در نتیجه قیمت پایین می‌آید. با پایین آمدن قیمت، از یک سو مصرف‌کنندگان، مقدار خرید خود را افزایش می‌دهند و از سوی دیگر، تولیدکنندگان از مقدار تولید خود می‌کاهند. پس در حالت «وجود مازاد عرضه» قیمت کاهش می‌یابد و فاصله بین میزان «عرضه و تقاضا» کم‌تر می‌شود و این کاهش قیمت تا سطحی ادامه می‌یابد که در آن «فاصله بین عرضه و تقاضا» از بین برود در بازار تعادل برقرار شود و این همان «سطح قیمت تعادلی» است.

۱۵- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بانک‌ها به منظور انجام عملیات اعطای وام و اعتبار، اسناد مختلفی تهیه کرده‌اند تا ضمن ارائه خدمت، در کوتاه‌ترین زمان بتوانند طلب خود را از وام گیرنده دریافت کنند. این اسناد قابل انتقال‌اند و صاحبان آن‌ها می‌توانند قبل از سررسید، آن‌ها را به دیگران منتقل کنند. این اسناد با توجه به زمان باز پرداخت‌شان در سه گروه طبقه‌بندی می‌شوند ۱- اسناد اعتباری دیداری «چک» ۲- اسناد اعتباری کوتاه‌مدت، زمان بازپرداخت این دسته از اسناد: یک سال یا کم‌تر از مانند: سفته و برات ۳- اسناد اعتباری بلندمدت نظیر اوراق مشارکت و اوراق قرضه. برخی از اسنادی که در بانک‌ها و مؤسسات اعتباری جریان دارند عبارتند از چک اسناد اعتباری کوتاه مدت یا دیداری سفته و برات اسناد اعتباری کوتاه مدت و اوراق مشارکت و اوراق قرضه اسناد اعتباری بلندمدت.

۱۶- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

انسان در زندگی خویش نیازهایی دارد که برای ادامه حیات ناگزیر است آن‌ها را برآورده کند. منبع این نیازها امکاناتی است که در اختیار انسان گذاشته شده است. نیازهای انسان محرک او برای فعالیت و تلاش است. به عبارت دیگر، انسان به دنبال احساس نیاز تصمیم می‌گیرد که آن نیاز را رفع سازد و بعد از رفع نیاز، «احساس رضایت» می‌کند.

۱۷- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، در اصل ۴۳ بر ریشه‌کن کردن فقر و محرومیت و تأمین نیازهای اساسی همه‌ی افراد جامعه تأکید کرده است.

۱۸- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است.

الف) «بانک بین‌المللی توسعه و ترمیم همزمان با تأسیس «صندوق بین‌المللی پول» پایه‌گذاری شد ولی فعالیت‌های خود را در سال ۱۹۴۶ م آغاز کرد. این بانکی که بعدها «بانک جهانی» خوانده شد. با هدف جبران خرابی‌های ناشی از «جنگ دوم جهانی» در کشورهای عضو به وجود آمد. «بانک جهانی» تا سال ۱۹۴۸ و شروع «برنامه‌های مارشال» تمام توان خود را بر بازسازی «اروپا» متمرکز کرد. ولی پس از آن، اعطای اعتبار به کشورهای «در حال توسعه» را مهم‌ترین وظیفه‌ی خود قرار داد.

ب) «تولیدکنندگان» برای تولید محصولات خود - اعم از کالاها یا خدمات مختلف ناگزیر، هزینه‌هایی را متقبل می‌شوند. این هزینه‌ها در واقع همان پولی است که برای خرید «عوامل تولید» به صاحبان آن‌ها می‌پردازند. به طور مثال: زمین را در اختیار می‌گیرند و برای «فعالیت کشاورزی» یا «بهره‌برداری از معادن آن» در مقابل به صاحب زمین (اجاره) می‌پردازند. یا نیروی انسانی» را به کار می‌گیرند برای بهره‌برداری از «منابع طبیعی» یا «تولید کالا و ارائه خدمات» در مقابل به کارگران و کارمندان خود (مزد) یا (حقوق) می‌پردازند. آن‌ها هم چنین، از «سرمایه» برای فعالیت تولیدی خود استفاده می‌کنند و (قیمت سرمایه) را نیز به صاحبان آن می‌پردازند. منابعی را که (تولیدکنندگان) برای تولید، صرف می‌کنند (هزینه‌های تولید) می‌نامند.

ج) یکی از مهمترین «دستگاه‌های مالی» که در اجرای «بودجه» نقشی اساسی بر عهده دارد، «خزانه» است. کلیه‌ی ادارات و دستگاه‌های وصول درآمد، درآمدهای خود را به «خزانه مرکزی» تحویل می‌دهند و ادارات پرداخت‌کننده وجوه لازم برای پرداخت حواله‌ها را از این مرکز دریافت می‌کنند.

۱۹- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است.

الف) بانک جهانی هم‌زمان با تأسیس صندوق بین‌المللی پول پایه‌گذاری شد.

ب) مفهوم «استقلال اقتصادی» با مفهوم «استقلال سیاسی» متفاوت است. اگر یک کشوری در عرصه‌ی «سیاست» به کشور دیگری وابسته نباشد و بتواند بدون اعمال نفوذ کشورهای قدرتمند برای مسائل خود تصمیم‌گیری کند. می‌گوییم این کشور دارای «استقلال سیاسی» است به عبارت دیگر «عدم وابستگی سیاسی» را می‌توان معادل «استقلال سیاسی» دانست. اما درباره‌ی «استقلال اقتصادی» نمی‌توان «عدم وابستگی اقتصادی» را معادل «استقلال اقتصادی» دانست. زیرا در جهان امروز، همه‌ی کشورها به گونه‌ای به هم دیگر «وابستگی اقتصادی» دارند در واقع هر کشوری به کشورهای دیگر از نظر «اقتصادی» وابسته است و در عین حال، بعضی کشورهای دیگر هم به آن کشورها «وابستگی» دارند.

ج) نکته مهم قابل توجه این است که نتایج حاصل از «رشد» در کوتاه مدت قابل مشاهده است ولی اگر جامعه با نرخ‌ی نسبتاً ثابت برای دوره‌ای مثلاً ۲۰ سال تولید افزایش یابد مسلماً در شیوه‌ی «تولید» و تخصیص منابع «تحول کیفی» پدید می‌آید.

۲۰- گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

هرچه تعداد تولیدکنندگان در بازار زیاد می‌باشد، اتحاد و همکاری بین آن‌ها کم‌تر می‌شود، مثلاً سه تولیدکننده رقیب می‌توانند دور هم جمع شوند و تصمیم بگیرند که به‌جای رقابت با هم متحد شوند تا با افزایش قیمت، سود بیش‌تری ببرند اما امکان متحد شدن صد تولیدکننده رقیب بسیار کم است، به همین دلیل هر قدر تعداد تولیدکنندگان زیادتر و رقابت فشرده‌تر باشد، منافع بیش‌تری نصیب مصرف‌کنندگان می‌شود و در مورد فروشندگان نیز همین حکم جاری است.

۲۱- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. الف) یکی دیگر از انواع مالیات، حقوق و عوارض گمرگی است: این نوع مالیات، به کالاهای صادر و یا وارد شده تعلق می‌گیرد و در واقع، مالیات بر تجارت خارجی است که علاوه بر ایجاد یک منبع درآمد برای دولت، می‌تواند یکی از ابزارهای سیاست‌گذاری تجاری برای کنترل صادرات و کاهش واردات نیز باشد.

ب) دیگر منبع درآمد دولتی، سود حاصل از سرمایه‌گذاری‌های مولد دولتی است. سرمایه‌گذاری‌های دولتی شامل: سرمایه‌گذاری‌های تولیدی، زیربنایی، و اجتماعی می‌شود و از بین این نوع سرمایه‌گذاری‌ها، فقط سرمایه‌گذاری مولد یا تولیدی در مواردی سودآور است و در این صورت یکی از منابع تأمین درآمد دولت به شمار می‌رود نظیر: تأسیس کارخانه‌های نساجی، اتومبیل‌سازی، و مواد غذایی.

ج) در صورتی که درآمد حاصل از سایر منابع و استقراض تکافوی «هزینه‌های دولت» را نکند. بنا به درخواست دولت «بانک مرکزی» مبادرت به «انتشار اسکناس جدید» می‌کند که تأمین‌کننده‌ی بخشی از «هزینه‌های دولت» است، بدیهی است چنانچه «اقتصاد در اشتغال کامل» باشد و انتشار پول جدید با «ارائه‌ی کالای جدید» نباشد چون قدرت خریدی به جامعه وارد شده است که در مقابل آن کالایی وجود ندارد. «تورم» به همراه خواهد داشت. اما اگر اقتصاد در حال رکود باشد و اشتغال کامل وجود نداشته باشد، (نشر اسکناس) می‌تواند باعث (رونق اقتصادی) شود.

۲۲- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. پس از به تصویب رسیدن «لایحه بودجه» در مجلس، این لایحه به قانون بودجه تبدیل می‌شود که در تمامی دستگاه‌های دولتی لازم‌الاجراست. عمل‌کرد مالی یکسال «بخش دولتی» در محدوده بودجه مصوّب انجام می‌پذیرد.

۲۳- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. لژشد مفهومی، کمی و لتوسعه در کنار افزایش لتولید بر تغییرات و تحولات کیفی دیگری نیز دلالت دارد. در واقع یک مفهوم لاکمی و کیفی است. مفهوم لتوسعه بر لژشد نیز دلالت دارد، در واقع استفاده بهتر از منابع و امکانات لزوماً با «افزایش تولید» همراه است. ولی هر افزایش تولیدی را نمی توان «لتوسعه» دانست. گفتنی است در اغلب موارد دستیابی به «توسعه» نیازمند داشتن «ژشد» است. نکته قابل توجه دیگر، این است که نتایج حاصل از لژشد را می توان در لاکوتاه مدت مشاهده کرد اما نتایج حاصل از لتوسعه ممکن است در زمان طولانی تری حاصل شود، و در کوتاه مدت مشهود نباشد. به همین جهت گفته می شود که لتوسعه فرآیندی بلندمدت است. افزایش تولید ناشی از لبهبود روش ها مثالی برای لژشد و کاهش مرگ و میر نوزادان از موارد لتوسعه یافتگی است.

۲۴- گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

الف) همان طور که در توضیح و تعریف «خزانه» گفته شد. کلیه ادارات و دستگاه های وصول درآمد، در آمارهای خود را به «خزانه ی مرکزی» تحویل می دهند و ادارات پرداخت کننده، وجوه لازم برای پرداخت «حواله ها» را از این مرکز دریافت می کنند. بنابراین مبلغ ۷۰۰۰ میلیارد ریال به (خزانه) واریز شود و مبلغ ۶۰۰۰ میلیارد ریال از (خزانه) دریافت گردد.

ب) در گذشته، اعتقاد بر این بود که (نابرابری در توزیع درآمد) سبب افزایش (پس انداز ملی) می شود و این امر افزایش (سرمایه گذاری و رشد بیش تر اقتصادی) را به همراه خواهد داشت تجربه ی کشورهای (توسعه یافته) در گذشته صحت این نظریه را تأیید می کند اما درستی این موضوع در مورد کشورهای در حال توسعه ی امروزی در عمل مورد تردید است. دلیل این تردید آن است که بسیاری از کشورهای «در حال توسعه» در ده های گذشته نرخ های «رشد اقتصادی» مثبتی را تجربه کرده اند ولی در مجموع سطح زندگی بخش بزرگی از جمعیت آن ها «ثابت» مانده و حتی «کاهش» نیز یافته است.

ج) سه عامل: ۱- یکسان نبودن منابع و عوامل تولید. ۲- یکسان نبودن کشورها از نظر دسترسی به فناوری ۳- شرایط اقلیمی متفاوت عواملی هستند که «توان تولیدی» منطقه یا کشوری را در مقایسه با منطقه یا کشور دیگر تغییر می دهند. برای مثال در بسیاری از مناطق «استان گیلان» برنج کاری می شود به دلیل فراهم بودن امکانات لازم «آب، زمین، رطوبت کافی وجد کشاورزان صاحب تجربه یا شرایط آب و هوایی و خاک مناسب در فارس به گونه ای است که محصول گندم در این منطقه به خوبی بعمل می آید در نتیجه بهتر است هر یک از این دو استان به کشت محصولی بپردازد که «هزینه کمتری» را به بار می آورد. اصل «مزیت نسبی» هم همین نکته را بیان می کند. براساس این «اصل» هر منطقه یا کشور باید کالایی را تولید کند که هزینه تولید آن در مقایسه با سایر نقاط «کمتر» باشد این واقعیت در صحنه ی بین المللی نیز مصداق دارد به طور مثال: به دلایل جغرافیایی «قهوه» در برزل ارزان تر از «مصر» تولید می شود و تولید «پنبه» در «مصر» ارزان تر از «برزیل» است.

۲۵- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در حسابداری ملی «فقط آن دسته از فعالیت های تولیدی» اعم از تولید کالا و خدمات در محاسبه و سنجش منظور می شوند که دارای چهار شرط زیر باشند: ۱- از بازار عبور کنند: یعنی، تولیدکننده آن ها را در مقابل دریافت پول به مصرف کننده تحویل دهد. ۲- فعالیت هائی که به تولید کالا یا خدمات نهایی منتهی شوند: به عبارت دیگر، کالاهایی را که تولیدکنندگان تولید و به بازار عرضه می کنند یا توسط مصرف کنندگان خریداری شده و به مصرف می رسد کالاهای «نهائی» یا سایر تولیدکنندگان آن ها را خریداری می کنند و برای تولید کالاهای دیگر مورد استفاده قرار می دهند «کالاهای واسطه ای» ۳- تولید در محدوده مکانی معینی صورت گیرد: به این معنا که مثلاً اگر هدف محاسبه تولید داخلی باشد، باید کلیه خدمات و کالاهای تولید شده در داخل کشور در طول یک سال، چه تولید مردم آن کشور چه تولید خارجی های مقیم آن کشور محاسبه شود. اما اگر منظور محاسبه تولید ملی باشد، باید ارزش همه خدمات و کالاهایی که مردم یک کشور در طول یک سال، چه در داخل کشور و چه خارج کشور، تولید کرده اند محاسبه شود. ۴- قانونی و مجاز باشد: فعالیت های غیرقانونی نظیر، قاچاق و مانند آن که به اقتصاد زیرزمینی معروف است، جزء تولید کشور محاسبه نمی شود.

۲۶- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در «حسابداری ملی» فقط آن دسته از فعالیت های تولیدی «اعم از تولید کالا یا خدمات» در محاسبه و سنجش منظور می شوند که دارای این چهار شرط باشند:

۱- از بازار عبور کنند: یعنی تولیدکننده آن ها را در مقابل «دریافت پول» به مصرف کننده تحویل دهد. پس اگر فردی برای تعمیر «لوازم خانگی» خود به تعمیرکار پول بپردازد یک «فعالیت تولیدی» صورت گرفته است و ارزش آن محاسبه می شود اما اگر خودش آن ها را تعمیر کند محاسبه ای انجام نمی گیرد، یا این شرط (فعالیت تولید) زنان در مزرعه ها در (تولید کل کشور) محاسبه می شود. ولی (فعالیت تولیدی) ایشان در خانه و کالاهای خدماتی که به صورت غذا، بهداشت و تربیت فرزندان تولید می کنند در (تولید کل کشور) محاسبه نمی شود. ۲- فعالیت هائی که به تولید کالا یا خدمات «نهایی» منتهی می شود. ۳- تولید در محدوده مکانی معینی صورت گیرد. ۴- قانونی و مجاز باشد.

۲۷- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

۲۸- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. یکی از انواع اسنادی که مورد استفاده در «نظام بانکی» است اسناد اعتباری بلندمدت است در مواقعی که با مؤسسات خصوصی برای رفع مشکلات یا گسترش فعالیت های اقتصادی خود به امکانات مالی نیاز پیدا می کنند ممکن است به انتشار «اوراق مشارکت» اقدام کنند. افراد یا مؤسسات خصوصی با خرید این اوراق، ضمن دریافت سود علی الحساب در فواصل زمانی مشخص شده، اصل طلب خود را در زمان سررسید دریافت می کنند. در بانکداری غیراسلامی این اوراق «اوراق قرضه» نام دارد و به آن ها «بهره» تعلق می گیرد. بازپرداخت این گونه اسناد، اغلب بیش از یک سال طول می کشد به همین دلیل آن ها را جزء «اسناد اعتباری» بلندمدت قرار می دهند.

۲۹- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. الف) فعالیت های مؤسساتی که به عرضه ی میوه و سبزیجات بسته بندی شده می پردازند نیز «فعالیت تولیدی» محسوب می شود. درست است که آن ها کالایی تولید نمی کنند اما خدمات تولید می کنند و با فعالیت خود «پاک کردن سبزیجات به طریق بهداشتی، بسته بندی، و...» بر ارزش کالاهایی که دیگران تولید کرده اند می افزایند.

ب) هر گاه از (تولید ناخالص ملی) (هزینه ی استهلاک) را کسر نماییم، آنچه باقی می ماند (تولید خالص ملی) است. دولت ها سعی می کنند با به کارگیری سیاست های گوناگون، تولید کالاها و خدمات را در «جامعه» افزایش دهند، زیرا افزایش (مقدار تولید کالا و خدمات) در جامعه از علائم موفقیت دولت در عرصه (اقتصاد) است.

۳۰- گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

بر اساس یک اصل اقتصادی در گروه‌های بالای درآمدی در مقایسه با افراد کم‌درآمد میل نهایی به مصرف کم‌تر و در نتیجه میل نهایی به پس‌انداز، بیش‌تر است. از همین رو اعتقاد بر این بود که نابرابری در توزیع درآمد سبب افزایش پس‌انداز ملی می‌شود و این امر افزایش سرمایه‌گذاری و رشد بیش‌تر اقتصادی را به همراه خواهد داشت. تجربه کشورهای توسعه یافته در گذشته، صحت این نظریه را تأیید می‌کند اما درستی این موضوع در مورد کشورهای در حال توسعه در عمل مورد تردید است. دلیل این تردید آن است که بسیاری از کشورهای در حال توسعه در دهه‌های گذشته، نرخ‌های رشد اقتصادی مثبتی را تجربه کرده‌اند ولی در مجموع سطح زندگی بخش بزرگی از جمعیت آن‌ها ثابت مانده حتی کاهش نیز یافته است، در نتیجه رشد اقتصادی در ریشه‌کن کردن یا حتی کاهش فقر مطلق گسترده در این جوامع ناموفق بوده است.

۳۱- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تلاش برای «ریشه‌کن کردن فقر و تأمین زندگی انسانی» برای اقشار فقیر و کم درآمد جامعه جزء تعالیم اساسی ادیان الهی از جمله دین ما «اسلام» است. از سوی دیگر، به اعتقاد بسیاری از اقتصاددانان، وجود فقر گسترده «در جوامع در حال توسعه» خود به عنوان مانعی بر سر راه دستیابی به «توسعه‌ی اقتصادی» عمل می‌کند. قانون اساسی جمهوری اسلامی در (اصل چهل و سوم) بر ریشه‌کن کردن فقر و محرومیت و تأمین نیازهای اساسی همه‌ی افراد جامعه تأکید کرده است.

۳۲- گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

در روش تولید یا روش ارزش افزوده، هر تولیدکننده مقداری بر ارزش محصول اولیه می‌افزاید و آن را به مرحله بعد منتقل می‌کند. در این روش برای محاسبه ارزش کل تولید کالاها و خدمات نهایی می‌توان ارزش افزوده‌ها را با هم جمع کرد. در این روش به‌ترتیب: ارزش تولید کل جامعه عبارت از مجموع ارزش افزوده بخش‌های مختلف اقتصاد است.

۳۳- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. الف) انسان‌ها به‌تدریج که کالاهای خود را باهم مبادله می‌کردند، به تجربه دریافتند که بعضی از کالاها مشتریان بیش‌تری دارند و مردم به آن‌ها علاقه‌ی بیش‌تری نشان می‌دهند البته در هر منطقه کالایی خاص مورد توجه بود. ساکنان این مناطق حاضر بودند کالاهای اضافی خود را با این کالاها «معاوضه» کنند. زیرا اطمینان داشتند که با دادن این کالاها می‌توانند کالاهای مورد نیاز خود را دریافت کنند. بدین ترتیب این نوع کالاها به‌عنوان اولین پول مورد استفاده قرار گرفتند. ب) در مقدمه‌ی قانون اساسی آمده است: در تحکیم بنیان‌های اقتصادی، اصل رفع نیازهای انسان در جریان رشد و تکامل است. نه هم چون دیگر نظام‌های اقتصادی، تمرکز و تکاثر ثروت و سودجویی. زیرا که در مکاتب مادی، اقتصاد خود هدف است و بدین جهت در مراحل رشد، اقتصاد عامل تخریب و فساد و تباهی می‌شود ولی در اسلام اقتصاد وسیله است و از وسیله انتظاری جز کارایی بهتر در راه وصول به هدف نمی‌توان داشت. ج) به اعتقاد طرفداران مداخله‌ی دولت در امور اقتصادی در مراحل بعدی پیشرفت که فاصله‌ی کشورهای توسعه یافته با سایر کشورها از نظر صنعت و ثروت بیش‌تر شد و پیشرفت آن‌ها شتاب بیش‌تر گرفت و برعکس کشورهای عقب مانده یا در حال توسعه‌ی امروزی در زمانی قدم در راه توسعه گذاشتند که از همان ابتدا رقیبان بزرگ و پر قدرتی را در کنار خود داشته‌اند. دیگر این‌که، موسسات تجاری و تولیدی کشورهای در حال توسعه، رقبای سرسختی در کشورهای توسعه یافته دارند که امکان و فرصت فعالیت گسترده و کسب تجربه را به آن‌ها نمی‌دهند. حتی در داخل کشور خودشان هم در رقابت با شرکت‌ها بزرگ، موقعیت مناسبی نخواهند داشت.

۳۴- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. الف) فصل: (چهارم) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران که شامل (اصل چهل و سوم تا پنجاهم) می‌شود با عنوان (اقتصاد و امور مالی) به مسائل اقتصادی کشور پرداخته و چارچوب کلی «نظام اقتصادی» مطلوب خود را ترسیم کرده است.

ب) در مقدمه‌ی (قانون اساسی) آمده است:

«در تحکیم» بنیان‌های اقتصادی «اصل، رفع نیازهای انسان در جریان رشد و تکامل اوست نه چون دیگر «نظام‌های اقتصادی» تمرکز و تکاثر ثروت و سودجویی، زیرا که در مکاتب مادی، اقتصاد خود «هدف» است و بدین جهت در مراحل رشد اقتصاد عامل «تخریب و فساد و تباهی» می‌شود، ولی در اسلام «اقتصاد» وسیله است و از وسیله، انتظاری جز کارایی بهتر در راه وصول به هدف، نمی‌توان داشت.

۳۵- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در چند دهه‌ی اخیر، مباحث مربوط به «توسعه‌ی اقتصادی» شاهد تحولات چشم‌گیری بوده است. از جمله این تحولات تغییر در نگرش به «مسائل توسعه» است برای مثال در گذشته هدف اصلی «برنامه‌ریزی‌های اقتصادی» تأکید بر «رشد اقتصادی» بدون توجه به مسائلی نظیر «فقر و نحوه‌ی توزیع تولید» بین اقشار مختلف جامعه بود، در رابطه با این نظر و اعتقاد که «نابرابری در توزیع درآمد» سبب افزایش «پس‌انداز ملی» و در نتیجه این امر موجب «افزایش سرمایه‌گذاری» و رشد بیش‌تر اقتصاد خواهد شد، تجربه‌ی (کشورهای توسعه یافته) در گذشته، صحت این نظر یه و اعتقاد را تأیید می‌کند اما درستی این موضوع در مورد (کشورهای در حال توسعه) در عمل مورد (تردید) است. دلیل این «تردید» آن است که بسیاری از کشورهای «درحال توسعه» در دهه‌ی گذشته، نرخ‌های «رشد اقتصادی» مثبتی را تجربه کرده‌اند ولی در مجموع، سطح زندگی بخش بزرگی از جمعیت آن‌ها ثابت مانده و حتی «کاهش» نیز یافته است. در نتیجه «رشد اقتصادی» در ریشه‌کن کردن یا حتی کاهش «فقر مطلق» گسترده در این جوامع «ناموفق» بوده است.

۳۶- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

الف) افراد و مؤسسات برای انجام دادن فعالیت‌ها یا تکمیل پروژه‌های اقتصادی خود به «پول» نیاز دارند و برای تأمین پول مورد نیاز سود به بانک مراجعه می‌کنند. بانک پس از الف) بررسی درخواست متقاضی، در صورتی که ب) فعالیت او مطابق با شرایط بانک باشد و همچنین ج) بانک از توانایی فرد برای بازپرداخت بدهی خود اطمینان یابد. مبلغ وام را طی اسنادی به او پرداخت می‌کند.

ب) یکی از روش‌های محاسبه‌ی ارزش کل تولیدات جامعه، روش هزینه‌ای است. این مقدار پول نشان‌دهنده‌ی ارزش کل کالاها و خدماتی است که خانوارها (خریداری و مصرف) کرده‌اند. زیرا در مقابل خرید این کالاها و خدمات از بنگاه‌ها، مبالغی به آن‌ها پرداخت شده است. بنابراین، اگر هزینه‌های مصرفی تمام خانوارها را با هم جمع کنیم (تولید کل جامعه) به دست می‌آید. این روش محاسبه (روش هزینه‌ای) نام دارد.

ج) با وجود تأثیرات زیاد «پول فلزی» بر جامعه‌ی بشری، در این زمینه باز هم مشکلاتی وجود داشت که مهم‌ترین آن‌ها محدود بودن میزان (طلا و نقره) در دسترس بیش‌تر بود. از سوی دیگر در مبادلات با «حجم زیاد، پول فلزی» وسیله‌ی پرداخت مناسبی نبود با توجه به این‌که با افزایش «حجم مبادلات» نیاز به پول در گردش نیز بیش‌تر می‌شود. رفته رفته (کمبود طلا و نقره) به عامل محدودکننده‌ای بر سر راه گسترش مبادلات تبدیل گردید.

۳۷- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. دو گروه عمده‌ای که از تجارت بین‌الملل سود می‌بردند عبارتند از الف) تولیدکنندگان: ادامه کار بسیاری از تولیدکنندگان به وارد کردن ماشین‌آلات و لوازم یدکی یا مواد اولیه از دیگر کشورها بستگی دارد. ب) بازارهای داخلی محدودند به همین دلیل تولیدکنندگان از طریق صادرات می‌توانند به بازارهای وسیع‌تری دسترسی داشته باشند و کالاهای اضافی خود را با قیمت مناسب و شرایط بهتر به فروش برسانند. ج) در نتیجه تجارت بین‌الملل کالاهای خارجی وارد کشورها می‌شوند و تولیدکنندگان داخلی به تلاش برای تولید بهتر و کارآمدتر به منظور رقابت با تولیدکنندگان خارجی وادار می‌شوند. این امر موجب بهبود کیفیت کالاهای تولیدی در سطح جهان می‌شود.

آزمایشی سنجش

کل اقتصاد دوم

طراح و گردآورنده : مهرداد امجدیان

اوبین فراسوی راهی نوین

۳۸- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. با توجه به این‌که با افزایش حجم مبادلات نیاز به پول در گردش نیز بیش‌تر می‌شد، رفته رفته کمبود طلا و نقره خود به عامل محدودکننده‌ای بر سر راه گسترش مبادلات تبدیل شد. بنابراین، هر چند پول فلزی موجبات گسترش سریع تجارت را فراهم آورد نتوانست برای همیشه نیاز جامعه بشری را برآورده سازد.

۳۹- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است.

الف) نام «وجوه پرداختی» به «عوامل تولید» عبارتست از: مزد، سود و اجاره و در مسیر ۲ قرار دارد.

ب) عناوین «عوامل تولید» عبارتست از: کار، سرمایه، و زمین و در مسیر ۱ واقع شده است.

ج) مسیر ۴ بیانگر وجوه پرداختی برای «کالاها و خدمات» است.

د) (خانوارها) مالک عوامل تولید «اقتصاد جامعه» هستند.

هـ) بنگاه‌های اقتصادی اشخاص حقوقی تصویر «اقتصاد جامعه» هستند.

۴۰- گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

بعد از پیروزی انقلاب اسلامی به دو دلیل نقش دولت و حضور آن در اقتصاد افزایش یافت:

الف) به دنبال اعلام قانون ملی شدن بعضی از فعالیت‌های اقتصادی، اداره تعداد قابل توجهی از کارخانه‌ها و مؤسسات تولیدی تجاری به دولت سپرده شد، بدین ترتیب محدوده عمل دولت گسترش یافت.

ب) با آغاز جنگ تحمیلی عراق علیه ایران که با حمایت قدرت‌های بزرگ شکل گرفت - و نیز محاصره اقتصادی ایران از طرف قدرت‌های بزرگ که با هدف تضعیف بنیه اقتصادی و دفاعی کشور انجام گرفت - شرایطی پدید آمد که دولت به ناچار و ناخواسته در عرصه اقتصادی کشور حضور یافت و با هدف جلوگیری از تشدید بحران‌ها به فعالیت این عرصه پرداخت.

۴۱- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است.

الف) امروزه در بیش‌تر کشورها «مجلس نمایندگان» وظیفه‌ی تصویب «بودجه» را بر عهده دارد و در ایران نیز طبق اصل ۵۲ قانون اساسی تصویب بودجه‌ی سالیانه‌ی کشور از وظایف «مجلس شورای اسلامی» است. نظارت بر اجرای بودجه نیز بر عهده‌ی «مجلس شورای اسلامی» است که از طریق «دیوان محاسبات» به موجب اصل ۵۴ و ۵۵ قانون اعضای آن از طریق مجلس انتخاب می‌شود که نظارت بر اجرای درست بودجه را بر عهده دارد.

ب) براساس یک «اصل اقتصادی» در گروه‌های بالای درآمدی در مقایسه با افراد کم درآمد «میل نهایی به مصرف» کم‌تر و در نتیجه «میل نهایی» به پس‌انداز بیش‌تر است. از همین رو اعتقاد بر این بود که «نابرابری در توزیع درآمد» سبب افزایش «پس‌انداز ملی» می‌شود و این امر «افزایش سرمایه‌گذاری» و رشد بیش‌تر اقتصادی را به همراه خواهد داشت.

ج) امروزه یکی از عواملی که (هزینه‌های تجارت نه تنها در داخل مرزها بلکه در خارج از آن نیز کاهش داده است (مقررات قابل قبول بین‌المللی) است.

۴۲- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بانک‌های تخصصی به منظور کسب سود اوراق مشارکتی‌ای را که دولت یا مؤسسات اعتباری منتشر کرده است خریداری می‌کنند، آن‌گاه این اوراق را به مبلغی بیش از خرید به سپرده‌گذاران خود می‌فروشند. این فعالیت بانکی عملیات مالی نام دارد.

آزمایشی سنجش

کل اقتصاد دوم

۴۳- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. گاهی ممکن است چنین تصور شود که با گذشت زمان، تمام نیازهای انسان برطرف می‌شود و او دیگر محرکی برای فعالیت نخواهد داشت. اما چنین نیست در واقع با برآورده شدن هر نیاز، نیاز جدیدی مطرح می‌شود و بدین ترتیب همراه با ظهور نیازهای جدید، انسان به فعالیت بیش‌تر برای ارتقاء سطح زندگی خویش می‌پردازد. ب) بدون تردید نهادها و سازمان‌های اقتصادی جهانی و منطقه‌ای در تنظیم روابط اقتصادی خارجی بین کشورهای مختلف نقش مهمی ایفا می‌کنند. دلیل این امر گسترش سریع روابط تجاری و مالی بین کشورهای جهان، به‌خصوص در نیم قرن اخیر است. از سوی دیگر این سازمان و نهادها با گره زدن منافع اقتصادی کشورهای مختلف جهان به یک‌دیگر سبب صلح و ثبات منطقه‌ای و جهانی می‌شوند. ج) با رونق گرفتن تجارت در جوامع بشری به‌ویژه ابتدا در تمدن اسلامی قرن سوم تا هشتم هجری و سپس در قرون شانزدهم و هفدهم میلادی مؤسسات بازرگانی، مالی

روی کار آمدند که کار اصلی آن‌ها حفظ و تامین امنیت پول تجار بود. این مؤسسات در مقابل ارائه خدمات مالی حق‌الزحمه‌ای دریافت می‌کردند.

۴۴- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

حسابداری ملی شاخه‌ای از مطالعات اقتصادی است که با ارائه شاخص‌های متنوع به بررسی و اندازه‌گیری میزان فعالیت‌های اقتصادی در سطح ملی می‌پردازد. مثلاً میزان تولید کالا و خدمات را در جامعه محاسبه می‌کند، این بررسی و اندازه‌گیری تصویری روشن از اقتصاد را ارائه می‌دهد.

۴۵- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است.

الف) بدیهی است که دسترسی به «علوم و فناوری‌های جدید» و موفقیت در بکارگیری آن‌ها موجبات افزایش تنوع و کیفیت کالاها و تولیدی و کاهش هزینه‌ها را فراهم می‌آورد. ولی باید قبول کرد که دست یافتن به «اطلاعات علمی و فناوری» تولید یک کالا با کیفیت مطلوب را تضمین نمی‌کند.

ب) همان‌طور که می‌دانیم در قیمت «تعادلی» «مقدار عرضه و تقاضا» برابر می‌شوند چنانچه قیمت از حالت تعادلی به افزایش گرایش یابد، با «کمبود تقاضا» و «مازاد عرضه» مواجه خواهیم شد. لذا مناسب‌ترین واکنش برای برگشت به سطح «قیمت تعادلی» کاهش یمت از طرف «فروشنده» است.

ج) در طول تاریخ «مالیات» همواره یکی از منابع درآمد «دولت‌ها» بوده و امروز نیز در اکثر کشورهای جهان یکی از ابزار مؤثر «کسب درآمد» برای دولت‌ها محسوب می‌شود.

۴۶- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

تعریف «علم اقتصاد» دقیقاً دربرگیرنده سه نکته مهم است که عبارت‌اند از: ۱- نامحدود بودن نیازها، ۲- محدود بودن منابع، ۳- قابلیت مصارف متعدد منابع. از این‌رو می‌توان گفت: هدف علم اقتصاد، راهنمایی انسان برای انجام بهترین انتخاب و به‌کارگیری بهترین روش جهت استفاده از منابع و امکانات خویش است.

۴۷- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. لرقاتب و انحصار دو نقطه مقابل هم‌اند. در وضعیت لرقاتب خریداران قدرت انتخاب دارند و می‌توانند به سراغ هریک از فروشندگان بروند. در چنین بازار که «تولیدکنندگان» یا «عرضه‌کنندگان» یا «فروشندگان» با هم به «رقابت» می‌پردازند هر کدام سعی در بهبود بخشیدن به کیفیت محصول خود و از سوی دیگر با پایین آوردن قیمت مشتریان بیش‌تری را به خود جلب کنند و از بازار سهم بیش‌تری به دست آورند. در نتیجه این وضعیت به نفع خریداران بوده و مصرف‌کنندگان می‌توانند کالایی با کیفیت مناسب‌تر و قیمت نسبتاً پایین‌تر تهیه کنند اما در وضعیت انحصار خریدار مجبور است به سراغ «فروشنده انحصارگر» برود، زیرا امکان دیگری برایش وجود ندارد.

۴۸- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. فعالیت‌های دولت در عرصه‌ی اقتصاد را در دو محور می‌توان بررسی کرد: ۱- عرضه‌ی کالا و خدمات: نمونه‌ی مثال‌هایی در این زمینه: سرمایه‌گذاری برای ورود در بازار بعضی از کالاها و خدمات. تولید و عرضه‌ی فروش برخی کالاها. بهره‌برداری از برخی منابع و معادن، کشف استخراج، تصفیه و توزیع فرآورده‌های نفتی. ۲- وضع قوانین و سیاست‌گذاری در اقتصاد. نمونه‌ی مثال‌هایی در این زمینه: وضع و اجرای قوانینی در جهت جلوگیری از واردات کالاها یا اعطاء امتیازات و امکاناتی برای تشویق تولیدکنندگان به فعالیت بیشتر و تولید برخی کالاها.

۴۹- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. روش حلّ این مسئله ← طبق فرمول: «هزینه + سود = درآمد». باید کلّ هزینه‌ها «کلّ درآمد» را محاسبه نمود و سپس در فرمول قرار داد تا میزان «سود یا زیان» مشخص گردد.

میزان اجاره بهای سالیانه → $540/000/000 \times 12 = 6480/000/000$

پرداختی حقوق ماهانه → $30/000/000 \times 25 = 750/000/000$

پرداختی حقوق سالیانه → $30/000/000 \times 12 = 360/000/000$

$396/000/000 / 3 = 132/000/000$ - هزینه استهلاک سالیانه → $1 \times 396/000/000 = 396/000/000$

ارزش مواد اولیه خرید شده →

$540/000/000 / 3 = 180/000/000$ (اجاره بهای سالیانه) + $360/000/000 / 3 = 120/000/000$ (ارزش مواد اولیه خریداری شده سالیانه) →

کل هزینه های تولیدی سالیانه این بنگاه اقتصادی = $180/000/000 + 120/000/000 = 300/000/000$

فرمول محاسبه: «ضرر یا زیان» بنگاه اقتصادی = درآمد کلّ - هزینه کلّ تولید

فرمول محاسبه: «سود یا منفعت» بنگاه اقتصادی = هزینه کلّ تولید - درآمد کلّ

(قیمت هر واحد دستگاه تولیدی) → $1/150/000/000 \times$ (تعداد دستگاه های تولیدی بنگاه اقتصادی) → 1200

(درآمد کل سالیانه این بنگاه اقتصادی) → $1/380/000/000 =$

$1/428/000/000 / 1 - 1/380/000/000$ (کل هزینه های تولیدی سالیانه بنگاه اقتصادی) → $1/428/000/000$

(ضرر یا زیان سالیانه این بنگاه اقتصادی) → $48/000/000 =$ (درآمد کل این بنگاه تولیدی) →

۵۰- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. در مجموع «تجارت بین‌الملل» وضعیت اقتصادی کشورها را بهبود می‌بخشد. علاوه بر

آن افزایش و گسترش تجارت بین‌الملل، موجب می‌شود کشورها تلاش کنند، تا در صنایع و کالاهایی که «مزیت

نسبی» دارند، متمرکز شوند. تخصصی شدن در فضای بین‌المللی، موجب می‌شود که هر کشور فقط به تولید آن دسته از

کالاها و خدماتی بپردازد که منابع طبیعی، سرمایه، نیروی انسانی و تجربه و معلومات فنی متناسب با آن در اختیار

دارد. این تخصص و تقسیم کار موجب می‌شود که از منابع تولیدی کشورها حداکثر استفاده به عمل آید و در نتیجه،

(حجم تولیدات جهان) افزایش یابد و (قیمت کالاها) ارزان تر شود.

۵۱- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است.

الف) یکی از انواع اسناد اعتباری، اسناد اعتباری دیداری یا «چک» است از آن‌جا که این اسناد به محض رویت بانک و بدون اطلاع قبلی قابل پرداخت‌اند، به آن «اسناد دیداری» گفته می‌شود، صاحبان این اسناد، مبلغ مورد نظر را در وجه خود یا هر کسی که مایل باشند، بر روی سند یادداشت می‌کنند. بانک نیز پس از رویت، مبلغ قید شده را به فردی که سند در وجه او صادر شده است پرداخت می‌کند. این سند که به آن «چک» یا «پول تحریری» گفته می‌شود همانند پول نقد در معاملات مختلف مورد استفاده قرار می‌گیرد.

ب) مبالغی که تحت عناوین: مزد، سود و اجاره به صاحبان عوامل تولید پرداخته می‌شود در واقع معادل همان «ارزش افزوده‌ای» است که از روش دیگر محاسبه‌ی «تولید کل جامعه» یعنی مجموع ارزش‌های افزوده‌ی بخش‌های مختلف اقتصاد یک جامعه حاصل می‌شود.

ج) پیشرفت روزافزون «جامع انسانی»، مشکلات جدیدی را در عرصه‌ی «مبادله» به همراه داشت. «پول فلزی» که پیش از این در معاملات کوچک بسیار کارساز بود. در گذر تحولات اقتصادی و ظهور معاملات بزرگ با مشکلاتی روبه‌رو شد. بنابراین انسان‌ها برای حل این مشکلات باید چاره‌ای می‌اندیشیدند، در این میان عده‌ای از تجار در معاملات خود به جای پرداخت سکه‌های فلزی «رسیدی» صادر می‌کردند که بیانگر «بدهی» آنان بود.

۵۲- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. الف) سومین مرحله از مراحل چهارگانه بودج، اجرای بودجه است. پس از به تصویب رسیدن «لایحه بودجه» «مجلس شورای اسلامی»، این لایحه به قانون بودجه تبدیل می‌شود که در تمامی دستگاه‌های دولتی لازم‌الاجراست عملکرد مالی یکسال بخش دولتی در محدوده‌ی «بودجه مصوب» انجام می‌پذیرد.

ب) (نرخ تصاعدی کلی) به علت این‌که از دقت و عدالت کم‌تری برخوردار می‌باشد عملاً به «نرخ تصاعدی طبقه‌ای» تبدیل شده است که در آن «نرخ مالیات» نسبت به «مازاد درآمد» افزایش می‌یابد.

ج) یکی از «منابع دولت برای کسب درآمد» بهای خدمات است، بهای بعضی از خدماتی است که به مردم ارائه می‌دهد: مانند: خدمات پستی، آب، برق، گاز و تلفن.

۵۳- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. فعالیت‌های دولت در عرصه اقتصاد را در دو محور عمده می‌توان بررسی کرد: ۱- عرضه کالاها و خدمات ۲- وضع قوانین و سیاست‌گذاری در اقتصاد. دولت برای هدایت اقتصاد در مسیر مطلوب و موردنظر خود و با هدف ایجاد نظم و انضباط در عرصه فعالیت‌های اقتصادی جامعه، قوانینی را وضع کرده و سیاست‌هایی را برای اجرا در کشور طراحی می‌کند، برای مثال، جهت جلوگیری از واردات کالاها یا اعطاء امتیازات و امکاناتی را در نظر و اجرا می‌کند یا برای تشویق تولیدکنندگان به فعالیت بیشتر و تولید برخی کالاها، امتیازات و امکاناتی را در نظر می‌گیرد.

۵۴- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است.

الف) یکی از نکات مهم درباره‌ی «منابع و امکانات موجود در جهان» این است که این منابع موجود در دسترس انسان محدود است علاوه بر این ذخایر معدنی با وجود این‌که در کره زمین به صورت فراوان وجود دارد ولی به دلیل ناشناخته بودن بسیاری از این ذخایر و هم چنین محدود بودن دانش فنی بشر باز نامحدود نیستند.

ب) با توجه به سه ویژگی: «نامحدود بودن نیازهای انسان» و «محدود بودن منابع و امکانات در دسترس بشر» و «استفاده انسان از این منابع و امکانات برای نیازهای گوناگون خود» این پرسش در ذهن انسان نمایان می‌گردد که بهترین روش استفاده از منابع و امکانات کدام است؟ به یقین ملاک (بهترین بودن) این است که با استفاده از این منابع بتوان بیش‌ترین (میزان تولید) را به‌دست آورد و سطح بالاتری از (رفاه) را برای انسان فراهم کرد.

انسان در طول زمان با به‌کارگیری قوای فکری خود، همواره در صدد انجام «بهترین انتخاب» و یافتن «بهترین راه» بوده است. حاصل این تلاش فکری، پدید آمدن «اندیشه‌ی اقتصادی» است. با گسترش و پیشرفت تمدن بشری و به ویژه پیشرفت علم «ریاضی» اندیشه اقتصادی بشر نیز تکامل بیش‌تری یافت و با عنوان «علم اقتصاد» در جایگاه یکی از مهم‌ترین «معارف بشری» و «علوم دانشگاهی» قرار گرفت.

۵۵- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. یکی از «اوراق بهادار» که برای تأمین «منابع مالی» صادر می‌شود «اسناد خزانه» است. «اسناد خزانه» اوراق بهادار کوتاه مدتی‌اند که توسط «دولت» صادر می‌شوند. سررسید این اسناد: سه ماه، و یک ساله است. «اسناد خزانه» کوپن بهره ندارند و در زمان فروش، دولت آن‌ها را ارزان‌تر از «مبلغ اسمی» به خریداران می‌فروشد. برای مثال: اگر مبلغ اسمی اسناد خزانه یکساله ۱/۰۰۰ تومان باشد. ممکن است دولت هنگام فروش آن را به مبلغ ۹۰۰ تومان به خریدار بفروشد. زمان سررسید نیز خریدار همان مبلغ ۱/۰۰۰ تومان را دریافت خواهد کرد. مهم‌ترین ویژگی «اسناد خزانه» بدون خطر «بدون ریسک» بودن آن‌هاست.

۵۶- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است.

الف) بشر به تجربه در طی مراحل مختلف دریافت که به جای استفاده از کالا به عنوان وسیله‌ی مبادله، از برخی فلزات مانند: طلا و نقره می‌تواند استفاده کند نه تنها فسادناپذیرند بلکه حجم کمی دارند و حمل و نقل آن‌ها بسیار آسان است این انتخاب موجب گسترش تجارت در داخل کشورها و بین ملت‌ها شد و فعالیت‌هایی از قبیل دریانوردی و حمل و نقل را نیز رونق بخشید. انتخاب فلزات نه تنها باعث تشویق افراد به فعالیت‌های مختلف شد بلکه زمینه‌ی اندوخته شدن ثروت‌های بزرگ را نیز فراهم آورد.

ب) به اعتقاد گروه طرفداران مداخله دولت در اقتصاد برخلاف تصور رایج، «حرکت توسعه» کشورهای توسعه‌یافته‌ی امروزی کاملاً بدون دخالت دولت‌ها و به عبارتی براساس «اصل آزادی اقتصادی» نبوده است. هر یک از دو دیدگاه مخالف و موافق نکات مثبت و منفی قابل توجهی دارند. از یک سو ادعای (توسعه) بر پایه‌ی اقتصاد بدون حضور دولت، تا حدی ضعیف و غیرقابل دفاع است. از سوی دیگر دخالت دولت در اقتصاد کشورهای (در حال توسعه) تجربه‌ی چندان مطلوبی نبوده است.

ج) علاوه بر روش‌های محاسبه‌ی «تولید کل جامعه» با عناوین: روش هزینه‌ای و روش درآمدی، روش سومی هم وجود دارد که به آن روش ارزش افزوده یا روش تولید گفته می‌شود در این روش با جمع کردن ارزش افزوده‌ی بخش‌های مختلف اقتصاد «تولید کل جامعه» محاسبه می‌گردد.

۵۷- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. الف) در (بیش‌تر کشورها) (مجلس نمایندگان) وظیفه‌ی «تصویب» بودجه را بر عهده دارد.

ب) یکی از انواع «هزینه‌های جاری یا عادی» دولت «هزینه‌های پرسنلی» است. این هزینه‌ها، شامل حقوق و مزایای کلیه کارکنان و کارمندان ادارات دولتی و سایر سازمان‌ها و نهادهای کشوری و لشکری است: مانند حقوق و مزایای نظامیان، قضات و نمایندگان مجلس.

ج) به نظر می‌رسد که مهم‌ترین، سرمایه‌گذاری دولت، سرمایه‌گذاری اجتماعی، است، زیرا بدون داشتن نیروهای متخصص و متعهد انجام سایر سرمایه‌گذاری‌های و «کسب استقلال اقتصادی» میسر نخواهد بود. اکثر محققان (رشته اقتصاد توسعه) معتقدند که سرمایه‌گذاری در زمینه‌ی (آموزش و فرهنگ) مستقیماً (باعث) افزایش تولید می‌شود.

۵۸- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. الف) اهداف اقتصادی دولت عبارتند از: ۱- اشتغال کامل. ۲- ثبات قیمت‌ها. ۳- رشد و توسعه‌ی اقتصادی. ۴- بهبودی وضع توزیع درآمد: مقابله با «فقر» و ارتقای سطح زندگی اقشار کم درآمد و فقیر جامعه همواره یکی از اهداف مهم و مورد توجه دولت‌ها در جوامع مختلف بوده است. از دیدگاه «اقتصاددانان» رفع فقر و حمایت از اقشار کم درآمد، راهی برای گسترش «توسعه اقتصادی» و افزایش سرعت روند «توسعه یافتگی جامعه» است. زیرا فقر گسترده می‌تواند مانعی بر سر راه توسعه‌ی همه جانبه‌ی «جوامع» باشد. ب) فعالیت‌های دولت در عرصه‌ی اقتصاد جامعه را در دو محور عمده می‌توان بررسی کرد: ۱- عرصه‌ی کالا و خدمات: دولت می‌تواند با سرمایه‌گذاری در بازار بعضی کالاها و خدمات وارد شود و به تولید، عرضه و فروش آن‌ها پردازد. در این زمینه دولت با تأسیس شرکت‌ها و مؤسسات مختلف که به نام «شرکت‌های دولتی» شناخته می‌شوند اقدام به فعالیت می‌کند. ممکن است دولت مایل به تولید و عرضه‌ی بعضی کالاها باشد و بهره‌برداری از برخی «منابع و معادن» را خود عهده‌دار شود. یا با اقدام به، کشف، استخراج، تصفیه و توزیع فرآورده‌ها، درآمد کسب کند. ۲- وضع قوانین و سیاست‌گذاری در اقتصاد.

۵۹- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

انسان برای بهره‌برداری از منابع طبیعی به ابزار و تجهیزات نیازمند است. این ابزار و تجهیزات در واقع حاصل کار گذشته انسان‌ها است. عامل سرمایه کالا‌های سرمایه‌ای‌اند که در طول زمان بادوام بوده و خدمات حاصله از آن‌ها در جریان تولید مورد استفاده قرار می‌گیرد. بدین ترتیب تولیدکنندگان با تهیه ماشین‌آلات و ملزومات، جریان تولید را شکل می‌دهند. به کالا‌های بادوامی که در جریان تولید به‌کار گرفته می‌شود، سرمایه می‌گویند.

۶۰- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. الف) آن دسته از خط‌مشی‌های دولت که با مالیات گرفتن تحقق می‌یابد به (سیاست‌های مالی) معروف است به عبارت دیگر «سیاست مالی» به بررسی آثار مالیات بر سایر متغیرهای کلان اقتصادی، هم‌چون سطح تولید، اشتغال، درآمد و قیمت‌ها می‌پردازد. ب) معمولاً «هزینه‌های دولت» را به دو دسته عمده تقسیم می‌کنند: ۱- هزینه‌های جاری یا عادی. ۲- هزینه‌های سرمایه‌ای. یکی از انواع هزینه‌های جاری یا عادی «هزینه‌های پرسنلی» است. این هزینه شامل حقوق و مزایای کلیه کارکنان و کارمندان ادارات دولتی و سایر سازمان‌ها و نهادهای کشوری و لشکری است. مانند حقوق و مزایای نظامیان، معلمان، قضات، نمایندگان مجلس. ج) به طور کلی، دو نوع «نرخ مالیاتی» وجود دارد: ۱- نرخ ثابت مالیات: در این نوع مالیات، میزان مالیات پرداختی افراد متناسب با تغییر در میزان (درآمد یا دارایی) آن‌ها کم یا زیاد می‌شود. به عبارت دیگر، نرخ مالیات در مقادیر مختلف درآمد و دارایی، ثابت است و تغییری نمی‌کند. این نوع «نرخ مالیاتی» در وضع نسبی افراد در قبل و بعد از پرداخت مالیات تغییری به وجود نمی‌آورد. در حالی که یکی از هدف‌های اجتماعی اخذ مالیات، تعدیل وضعیت نسبی افراد جامعه است. و این نوع «مالیات» چنین هدفی را تحقق نمی‌بخشد.

۶۱- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بعضی تولید کنندگان به جای کسب سود در کوتاه مدت به فکر سود در سال‌های آینده‌اند. این گروه ممکن است کالاهایشان را با قیمتی پایین‌تر عرضه کنند یا به‌جای صرفه‌جویی در هزینه‌های تولید، سعی در تهیه و عرضه‌ی کالاهایی باکیفیت بهتر باشند در هر دو حالت سود امروز آن‌ها کمتر می‌شود اما اعتماد مشتریان را جلب و برای خودشان اعتبار کسب می‌کنند در سال‌های آینده می‌توانند مقدار بیشتری کالا تولید کنند و به فروش برسانند. در چنین وضعیتی تولیدکننده با انگیزه‌ی کسب سود بیشتر در آینده، از بخشی از سود فعلی صرف‌نظر می‌کند.

۶۲- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است.

الف) باید به یک نکته‌ی مهم اشاره نمود و آن اینکه تقریباً تمامی نهادها و سازمان‌های اقتصادی بین‌المللی و منطقه‌ای مهم دنیا پس از پایان جنگ جهانی دوم تأسیس شده‌اند و این زمان مقارن با گسترش سریع روابط اقتصادی بین کشورهای جهان است.

ب) بعد از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران و با آغاز جنگ تحمیلی عراق علیه ایران که با حمایت قدرت‌های بزرگ جهان شکل گرفت و نیز محاصره‌ی اقتصادی ایران از طرف قدرت‌های بزرگ که با هدف تضعیف بنیه‌ی اقتصادی و دفاعی کشور انجام گرفت شرایطی پیش آمد که دولت به ناچار در عرصه‌ی اقتصادی کشور وارد شد.

ج) «رشد» صرفاً به معنای «افزایش تولید» است و بنابراین «مفهوم کمی» است اگر در جامعه‌ای «میزان تولید» در دوره‌ای معین نسبت به دوره‌ی قبل افزایش یابد، می‌گوییم در آن جامعه «رشد» صورت گرفته است این افزایش می‌تواند ناشی از افزایش سطح زیر کشت تأسیس کارخانه‌های جدید، گسترش و توسعه‌ی مراکز فعلی و نظایر این‌ها می‌باشد.

۶۳- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. موارد مورد بررسی در «حسابداری ملی» عبارتند از: سطح زندگی و درآمد مردم، میزان پس‌انداز، و سرمایه‌گذاری و نیز تغییرات ایجاد شده در هر کدام از آن‌ها به واسطه‌ی اجرای بعضی، سیاست‌های اقتصادی دولت، بدین ترتیب به کمک «حسابداری ملی» می‌توان تأثیر به کارگیری سیاست‌های اقتصادی مختلف را بر سطح زندگی مردم، و رشد اقتصادی جامعه سنجید، به همین دلیل می‌توان گفت (حسابداری ملی) اهمیت بسیاری دارد.

۶۴- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. الف) با بررسی وضعیت و نحوه‌ی فعالیت این مؤسسات و افراد متوجه می‌شویم که نتیجه فعالیت همه‌ی آن‌ها، یعنی محصولی که تولید و عرضه می‌کنند، تماماً توسط خانوارها مصرف نمی‌شود. در واقع تعدادی از مؤسسات و افراد، کالاها و خدمات مورد نیاز مردم را تهیه می‌کنند و به بیان دقیق‌تر، محصولات آن‌ها به صورت «مستقیم» به مصرف مردم می‌رسد اما محصولات سایر مؤسسات این گونه نیست. این محصولات توسط مؤسساتی که کالاها و خدمات مورد نیاز مردم را تهیه می‌کنند خریداری می‌شوند و در جریان تولید کالاها و خدمات مصرفی مردم مورد استفاده قرار می‌گیرند. (کالاهای نهایی مصرفی - کالاهای واسطه‌ای) در واقع این محصولات به صورت غیرمستقیم بر مصرف مردم اثر می‌گذارند.

ب) مواد اولیه، نیروی کار، آب سه عامل مشترک که هم در «بخش تولید کشاورزی هم صنعتی» هستند. اگرچه هر یک از عوامل تولیدی در جای خود دارای اهمیت‌اند و نقش و تأثیر هیچ یک را نمی‌توان انکار کرد، (نیروی انسانی) نسبت به سایر عوامل تولید از اهمیت خاصی برخوردار است و به عنوان برترین (عامل تولید) محسوب می‌شود، زیرا وظیفه‌ی ترکیب سایر (عوامل تولید) را نیز بر عهده دارد.

۶۵- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. الف) نحوه‌ی تصمیم‌گیری و اقدام «تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان» و نیز واکنش آن‌ها نسبت به تغییرات وضعیت اقتصادی، با عنوان (رفتار اقتصادی) شناخته می‌شود. انگیزه تولیدکنندگان از تولید یک کالا (کسب سود) و انگیزه‌ی «مصرف‌کنندگان» از خرید یک کالا (رفع نیاز) است. ب) اگر در بازار «قیمت کالایی» در حال «افزایش» باشد می‌گوییم به دلیل کمبود «یعنی فزونی تقاضا بر عرضه» قیمت به سمت «قیمت تعادلی» پیش می‌رود. برعکس اگر قیمت کالایی در حال (کاهش) باشد می‌گوییم به دلیل وجود مازاد (یعنی فزونی عرضه و تقاضا) قیمت به سمت (قیمت تعادلی) پیش می‌رود.

۶۶- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است.

الف) اسلام ضمن تأکید بر قناعت و پرهیز از مصرف‌گرایی و به عبارتی، محدود کردن نیازهای انسان نعمت‌های الهی را بی‌حد و حصر و نامحدود معرفی می‌کند بر این اساس ممکن است چنین به نظر برسد که میان پیش فرض‌های «علم اقتصاد و تعالیم اسلامی» تقابلی آشکار وجود دارد و با اندکی تأمل می‌توان دریافت که نامحدود بودن نیازهای انسان الزاماً به معنای مصرف‌گرایی و تأکید بر مظاهر مادی نیست.

ب) «بانک جهانی» متشکل از سه مؤسسه مالی است که اهداف کم و بیش مشترکی را دنبال می‌کنند و این سه مؤسسه عبارتند از: ۱- بانک بین‌المللی توسعه و ترمیم ۲- مؤسسه مالی بین‌المللی ۳- سازمان بین‌المللی توسعه ج) تخصیص یا توزیع اعتبارات یکی از مهم‌ترین خدمات بانک‌هاست و انواع آن عبارتست از: الف) تخصیص اعتباری «کوتاه مدت» ب) تخصیص اعتباری بلندمدت.

۶۷- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است.

الف) تعریف «علم اقتصاد» دقیقاً در برگیرنده‌ی سه نکته مهم است که عبارتند از «نامحدود بودن نیازها»، «محدود بودن منابع» و «قابلیت مصارف متعدد منابع» از این رو می‌توان گفت (هدف علم اقتصاد) راهنمایی انسان برای انجام «بهترین انتخاب» و به‌کارگیری بهترین روش جهت استفاده از منابع و امکانات خویش است.

ب) براساس «علم اقتصاد» انسان موجودی سیری‌ناپذیر و دارای «نیازهای نامحدود» است که منابع و ثروت‌های محدود جهان را در اختیار دارد. اسلام، ضمن تأکید بر قناعت و پرهیز از «مصرف‌گرایی» و به عبارتی، محدود کردن نیازهای انسان، نعمت‌های الهی را بی‌حد و حصر و نامحدود معرفی می‌کند. بر این اساس، ممکن است چنین به نظر برسد که میان «پیش فرض‌های علم اقتصاد» و «تعالیم اسلام» تقابلی آشکار وجود دارد، ولی با اندکی تأمل می‌توان دریافت که نامحدود بودن نیازهای انسان الزاماً به معنای مصرف‌گرایی و تأکید بر مظاهر مادی نیست. در ضمن این استدلال را می‌توان پذیرفت که محدود بودن منابع یا به این دلیل است که انسان راه استفاده از منابع را کشف نکرده یا این‌که از این ثروت‌ها به صورت نادرست استفاده می‌کند. بنابراین بین (پیش فرض‌های اولیه علم اقتصاد و تعالیم اسلامی) تقابلی وجود ندارد.

۶۸- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. از آن‌جا که افراد تشکیل‌دهنده جامعه هستند و «رفتارهای اقتصادی» هر یک از آن‌ها، چه مثبت و چه منفی بر «متغیرهای کلان» جامعه نیز تأثیر می‌گذارد. به همین ترتیب «کردار آن‌ها» یا «عمل کرد آن‌ها» بر «توسعه اقتصادی» جامعه مؤثر است.

۶۹- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. الف) (کالاهای مصرفی) که توسط کارخانه‌ها خریداری می‌شود برای تولید کالاهای دیگر به کار می‌رود (کالاهای واسطه‌ای یا تکمیلی) نام دارد. ب) (دولت) این نهاد می‌تواند با نظارت بر عملکرد «تولیدکنندگان» از یک سو آن‌ها را به رعایت بعضی ضوابط و قوانین ملزم بکند مثلاً رعایت «سطح کیفیت کالاها و یا اصول بهداشتی و از سوی دیگر با در نظر گرفتن مصالح جامعه سیاست‌هایی را اعمال کند که تولید یک کالا رونق پیدا بکند یا «بیکاری» در یک بخش از کشور از بین برود.

۷۰- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. الف) تولید ملی عبارتست از ارزش کلیه‌ی کالاها و خدماتی که مردم یک کشور در طول یک سال چه در داخل شور و چه در خارج از کشور تولید کرده‌اند. ب) از آن‌چه که از مطالب مندرج در کتاب می‌توان برداشت کرد این است که ۱ - نیازها یا خواسته‌های انسان، محدود است. ۲ - منابع و امکانات موجود محدود است. ۳ - از این منابع و امکانات محدود می‌توان برای رفع نیازهای گوناگون استفاده کرد. منابع و امکانات محدود قادر به رفع نیازهای نامحدود انسان نیستند. در واقع او نمی‌تواند همه‌ی خواسته‌های را با استفاده از امکانات موجود برآورده کند لذا باید ابتدا آن گروه از نیازهای خود را که اولویت بیش‌تری دارند برطرف سازد. ج) تولیدکنندگان برای تولید محصولات خود اعم از کالاها یا خدمات مختلف به ناچار باید مقداری پول هزینه کنند. مبالغی را که تولیدکنندگان برای تولید صرف می‌کنند هزینه‌های تولید می‌نامند. تولیدکنندگان در مقابل، با فروش محصولات تولیدی خود مقداری پول به‌دست می‌آورند که آن‌را درآمد می‌گویند.

۷۱- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بانکها با ایجاد چک و سازماندهی فعالیت‌های اقتصادی از طریق آن، توانستند از میزان پول نقد در گردش بکاهند و سهم چک را در مبادلات افزایش دهند. استفاده از چک به میزان پیشرفت اقتصادی کشورها بستگی دارد. هر کشوری که از لحاظ اقتصادی پیشرفته باشد. سهم استفاده از چک در معاملاتش بیش‌تر است و برعکس.

۷۲- گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

محور هر علم بر موضوع یا موضوعاتی قرار دارد، موضوع علم اقتصاد نیز بر «چگونگی انتخاب و تصمیم‌گیری انسان در زندگی اقتصادی خویش و مطالعه آن» است. تصمیماتی که انسان در مورد مسائل اقتصادی می‌گیرد عمدتاً ریشه در نیازها و خواسته‌های نامحدود او دارند و باید از طریق به‌کارگیری منابع و امکانات محدود و در دسترس عملی شوند.

۷۳- گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

از دیدگاه حسابداری ملی، «فعالیت تولیدی» عبارت است از فعالیتی که به تولید کالا و خدمات مورد نیاز مردم بپردازد، یا ارزش کالاها و خدماتی را که از قبل تهیه شده است، افزایش دهد. برای مثال: تولید محصولات کشاورزی اعم از غلات، صیفی‌جات، سبزیجات و ... فعالیت تولیدی محسوب می‌شوند. هم‌چنین از نظر حسابداری ملی، حمل این کالاها به بازار و سپس عرضه این محصولات به خرده‌فروشی‌ها یا مغازه‌ها، «تولید» محسوب می‌شود زیرا مردم به این خدمات نیاز دارند و اگر انجام نشود هر مصرف‌کننده باید کالای موردنظر خود را با زحمت زیاد از مراکز عمده‌فروشی تهیه کند.

۷۴- گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

الف) از جمله مشکلات دوره‌ی استفاده از «کالایی خاص» به عنوان وسیله‌ی «مبادله» این بود که کالاهایی که به عنوان وسیله مبادله مورد استفاده قرار می‌گرفتند در صورتی که مدت زیادی بدون مصرف باقی می‌مانند فاسد و غیرقابل استفاده می‌شدند. همچنین به دلیل حجم زیاد فضای زیادی را اشغال می‌کردند و تأمین جا برای محافظت از آن‌ها هزینه‌ی نگهداری آن‌ها را افزایش می‌داد. بشر دریافت به جای آن‌ها می‌توان از فلزاتی مانند (طلا و نقره) استفاده کرد که نه تنها فسادناپذیرند بلکه حجم کمی دارند و حمل و نقل آن‌ها نیز بسیار آسان است و بدین سان بشر از مشکلات مربوط بکارگیری در مبادلات رهایی یافت.

ب) به اعتقاد گروه اقتصاددانان طرفدار مداخله دولت در اقتصاد جامعه برخلاف تصور رایج، حرکت «توسعه» کشورهای توسعه یافته‌ی امروزی کاملاً بدون دخالت دولت‌ها و به عبارتی براساس و اصل آزادی اقتصادی نبوده است. آنان نقش دولت آلمان در جریان «توسعه‌ی» این کشور نیمه دوم قرن ۱۹ مثال می‌زنند.

ج) آنچه که در مورد «منابع و امکانات» موجود در جهان که انسان برای رفع نیازهای خود از آن‌ها استفاده می‌کند یک نکته مهم این است که منابع و امکانات موجود در دسترس انسان محدود است. علاوه بر این (ذخایر معدنی) با وجود فراوان بودن در کروی زمین، به دلیل ناشناخته بودن بسیاری از این ذخایر و نیز محدود بودن دانش فنی بشر باز نامحدود نیستند.

۷۵- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بانک بین‌المللی توسعه و ترمیم (بانک جهانی) هم‌زمان با تأسیس «صندوق بین‌المللی پول» پایه‌گذاری شد ولی فعالیت‌های خود را در سال ۱۹۴۶ آغاز کرد. این بانک که بعدها «بانک جهانی» خوانده شد، با هدف جبران خرابی‌های ناشی از «جنگ جهانی دوم» در کشورهای عضو به وجود آمد. (بانک جهانی) تا سال ۱۹۴۸ و شروع برنامه‌های (مارشال) تمامی توان خود را بر (بازسازی اروپا) متمرکز کرد ولی پس از آن، اعطای اعتبار به (کشورهای در حال توسعه) را مهم‌ترین وظیفه خود قرار داد.

۷۶- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. رفتار اقتصادی تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان باید با یکدیگر هماهنگ باشد. اگر تولیدکنندگان بیش‌تر از مقدار خرید مصرف‌کنندگان کالا تولید کنند، موفق به فروش آن مقدار اضافی نخواهند شد و هم‌چنین، اگر مصرف‌کنندگان بخواهند به مقداری بیش‌تر از آنچه تولیدکنندگان عرضه کرده‌اند، کالا خریداری کنند، دچار مشکل خواهند شد. عاملی که این هماهنگی و تعادل را ایجاد می‌کند قیمت کالا است.

۷۷- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. الف) هر چند اقتصاددانان در «مطالعات اقتصادی» امکان استفاده از ابزارهای خاص «علوم تجربی» مانند: میکروسکوپ، تلسکوپ و نظایر آن را ندارند. اما با روشی بسیار مشابه روشی که در «علوم تجربی» به کار گرفته می‌شود به بررسی «واقعیت‌ها» می‌پردازند. ب) تعریف «علم اقتصاد» دقیقاً در برگیرنده ی سه نکته مهم است و عبارتند از: «محدود بودن منابع» و «نامحدود بودن نیازها» و «قابلیت مصارف متعدد منابع»

۷۸- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

گزینه‌های ۱، ۳ و ۴، ویژگی مالیات‌های غیرمستقیم هستند. در مورد گزینه (۲)، مالیات غیرمستقیم ربطی به درآمد و ثروت ندارد، هرکس متناسب با میزان مصرف کالای مشمول مالیات، مالیات می‌پردازد.

۷۹- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. کشور ما در گذشته به شدت به درآمدهای نفتی وابسته بود و کشوری تک‌محصولی به شمار می‌رفت. در سال‌های بعد از پیروزی انقلاب، دولت تلاش کرد تا منابع درآمدی کشور تا حد امکان متنوع بشود. و وابستگی به درآمدهای نفتی کاهش یابد. هر چند هنوز هم اقتصاد، وابستگی به درآمدهای نفتی دارد اما میزان درآمد ناشی از صادرات غیرنفتی به سرعت افزایش یافته است. به عبارت دیگر، درآمدهای صادراتی کشور متنوع‌تر شده و از وضعیت تک‌محصولی فاصله گرفته است.

۸۰- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

براساس علم اقتصاد، انسان موجودی سیری‌ناپذیر و دارای نیازهای نامحدود است که منابع و ثروت‌های محدود جهان را در اختیار دارد. «اسلام» ضمن تأکید بر قناعت و پرهیز در مصرف‌گرایی و به عبارتی محدود کردن نیازهای انسان، نعمت‌های الهی را بی‌حدوحصر و نامحدود معرفی می‌کند. بر این اساس ممکن است چنین به نظر رسد که میان پیش‌فرض‌های علم اقتصاد و تعالیم اسلامی، تقابلی آشکار وجود دارد ولی با اندکی تأمل می‌توان دریافت که نامحدود بودن نیازهای انسان الزاماً به معنای مصرف‌گرایی و تأکید بر مظاهر مادی نیست.

۸۱- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. روش حل این مسئله ←

الف) شاخص نشان‌گر نامناسب تر بودن (توزیع درآمد) $\rightarrow 5/6 = \frac{28}{5} = \frac{28}{5}$ دهک دهم / دهک اول

$\rightarrow 4/2 = \frac{47}{11} = \frac{19 + 28}{5 + 6} = \frac{47}{11}$ ۲۰ درصد بالا / ۲۰ درصد پایین

ب) شاخص نشان‌گر «مناسب‌تر بودن توزیع درآمد» $\rightarrow 9\% = \frac{28}{31} = \frac{28}{11 + 9 + 6 + 5} = \frac{28}{31}$ ۱۰ درصد بالا / ۴۰ درصد پایین

۱- هر چه شاخص وضعیت «توزیع درآمد کم‌تر» باشد. توزیع درآمد در آن جامعه «مناسب‌تر» است و برعکس چنان‌چه شاخص وضعیت «توزیع درآمد بیش‌تر» باشد، توزیع درآمد در آن جامعه «نامناسب‌تر» است.

۲- با محاسبه «دهک دهم به دهک اول» کشورهای مختلف، شاخصی به دست می‌آید که برای مقایسه «وضعیت توزیع درآمد بین آن‌ها به کار می‌رود.

۸۲- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. با مشکلات پدید آمده از مبادلات با پول فلزی، عده‌ای از تجار در معاملات خود به جای پرداخت سکه‌های فلزی رسیدی صادر می‌کردند که بیانگر بدهی آنان بود. مردم نیز برای مصون ماندن از خطرهای احتمالی و هم‌چنین رهایی یافتن از حمل مسکوکات در معامله‌ها، پول‌های خود را به تجار یا صرافان معتبر می‌سپردند و در مقابل رسید دریافت می‌کردند و در معاملات خود این رسیدها را به کار می‌گرفتند. این رسیدها در واقع نخستین اسکناس‌ها بودند و پشتوانه آن‌ها طلا و نقره‌ای بود که نزد صرافان و بازرگانان نگهداری می‌شد. گاهی برخی از صرافان و بازرگانان نمی‌توانستند سکه‌هایی را که طبق رسید، موظف به پرداخت آن‌ها بودند به صاحبان‌شان برگردانند. از این رو در جامعه مشکلاتی به وجود آمد که سبب اختلال در فعالیت‌های اقتصادی شد. دولت‌ها برای جلوگیری از بروز این‌گونه مشکلات، به ناچار چاپ و انتشار اسکناس را برعهده گرفتند.

۸۳- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است.

الف) امروزه همراه با گسترش جوامع و متنوع شدن کالاهای تولیدی و وسایل حمل و نقل و ظهور بسیاری تحولات دیگر، تجارت «با روش‌های علمی» صورت می‌گیرد. و در همه‌ی دانشگاه‌های دنیا نیز رشته‌های خاصی مرتبط با این زمینه وجود دارد و هزاران نفر در این رشته‌ها به تحصیل مشغولند. بنابراین هر کشور و سازمانی که نیروهای متخصص و آموزش دیده‌ی بیشتری در اختیار دارد، در زمینه‌ی تجارت نیز موفق‌تر است.

ب) در همه‌ی (شاخه‌های علوم) دانشمندان به دنبال یافتن (روابط علت و معلولی) بین پدیده‌های مورد مطالعه‌اند. اقتصاددانان نیز با تکیه بر مطالعات علمی خود توانسته‌اند، ماهیت (روابط علت و معلولی) ما بین پدیده‌های اقتصادی را کشف کنند به همین دلیل، امروزه می‌توان در عرصه‌ی اقتصاد برای رسیدن به هدفی خاص، سیاست‌هایی را طراحی و اجرا کرد و نتایج اجرای آن‌ها را از قبل پیش‌بینی نمود.

ج) بر اساس یک اصل اقتصادی در گروه‌های بالای درآمدی در مقایسه با افراد کم‌درآمد، میل نهایی به مصرف کم‌تر و در نتیجه میل نهایی به پس‌انداز بیش‌تر است.

۸۴- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است.

الف) وقتی «منابع و امکانات» در دسترس را که «قابلیت مصارف متعدد» دارد به مصرف خاصی می‌رسانیم در واقع از مصارف دیگر آن و آثار و نتایجی که می‌توانست به بار آورد، صرف‌نظر کرده‌ایم، مثلاً اگر زمینی را به کشت «پنبه» اختصاص دادیم، عملاً از «گندمی» که می‌توانستیم از آن برداشت کنیم صرف‌نظر کرده‌ایم یا اگر پولمان را به خرید «لباس» اختصاص دادیم، از خرید «کتاب» و سایر ملزومات و نفعی که از آن‌ها می‌توانستیم ببریم محروم شده‌ایم. «هزینه‌ی فرصت» یا «هزینه‌ی فرصت از دست رفته» بیانگر آن چیزی است که از آن صرف‌نظر کرده و به عبارتی، آن را از دست داده‌ایم. در مثال محصول پنبه، با تصمیم گرفتن به کشت «پنبه» از محصول «گندم محروم شده‌ایم، یعنی (هزینه‌ی فرصت کاشت پنبه) میزان محصول گندمی است که از آن صرف‌نظر کرده‌ایم.

ب) «اسلام» با این‌که ارتقای معنوی انسان و خداگونه شدن او را مدنظر قرار داده است و تلاش می‌کند انسان را از اسیر شدن به مادیات و دل بستن به دنیا برهاند ولی بی‌اعتنایی به مسائل دنیوی و اقتصادی را قبول ندارد و به دست آوردن آخرت را در گرو از دست دادن و کنار گذاشتن دنیا نمی‌بیند. اسلام در دسترس نبودن «معاش» را خطری می‌داند که «اعتقادات» انسان را تهدید می‌کند. از نظر «اسلام» تلاش برای رفع فقر و رسیدن به «رفاه و توانگری مادی» پسندیده است و فردی که برای ارتقای «سطح زندگی خانواده‌اش» می‌کوشد، همانند کسی که در راه خدا «جهاد» می‌کند شایسته تقدیر است.

۸۵- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. الف) «بودجه» از زمان تهیه تا اجرا، مراحل چهارگانه‌ای را طی می‌کند. ۱- تنظیم و پیشنهاد بودجه. ۲- تصویب بودجه. ۳- اجرای بودجه، پس از به تصویب رسیدن «لایحه بودجه» در مجلس شورای اسلامی، این لایحه به «قانون بودجه» تبدیل می‌شود که در تمامی دستگاه‌های دولتی لازم‌الاجراست عملکرد مالی یک‌سال بخش دولتی در محدوده‌ی بودجه‌ی مصوب انجام می‌پذیرد گفتنی است که در «قانون بودجه» علاوه بر ماده‌ی واحده‌ها و تبصره‌ها، بودجه‌ی هر دستگاه نیز به تفکیک و به ریز موارد وجود دارد، در صورت تصویب مجلس، اعتبارات هر یک از سازمان‌ها و دستگاه‌های دولتی در محدوده‌ی «بودجه‌ی مصوب» تخصیص می‌یابد. ۴- نظارت بر اجرای بودجه. ب) انجام هر یک از (وظایف دولت» مستلزم صرف «هزینه» است و هزینه‌های دولتی یا (مخارج عمومی) در واقع بهای استفاده از کالاها و خدماتی است که دولت برای انجام (وظایف) خود به آن‌ها نیاز دارد. و به دیگر عبارتی: هزینه‌های دولتی یا «مخارج عمومی» در واقع هزینه‌ی تأمین کالاها و خدماتی است که دولت برای انجام وظایف خود به آن‌ها نیاز دارد. ج) اکثر محققان «رشته‌ی اقتصاد توسعه» معتقدند که سرمایه‌گذاری در «زمینه‌ی آموزش و فرهنگ» مستقیماً باعث افزایش «تولید جامعه» می‌شود. بر این اساس تفاوت فاحش بین کشورهای صنعتی با کشورهای جهان سوم، از نظر پیشرفت اقتصادی، در درجه‌ی اول، ناشی از میزان برخورداری، کشورهای پیشرفته صنعتی از نیروهای متخصص و درجه‌ی دوم، به دلیل گسترش «علم و دانش و فرهنگ» در این گونه جوامع است.

۸۶- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. برای سنجش وضعیت توزیع درآمد در جوامع چندین معیار متفاوت وجود دارد. یکی از این معیارهای ساده و مفید، شاخص «دهک‌ها» است. برای تشکیل این معیار مردم کشور را به ده گروه جمعیتی مساوی تقسیم می‌کنند. در طبقه‌بندی این ده گروه، سطح درآمد از کم‌ترین به بیش‌ترین مدنظر قرار می‌گیرد، به عبارت دیگر گروه اول که ده درصد اولیه جمعیت را تشکیل می‌دهند، کم‌ترین درصد درآمد ملی و ده درصد آخر بیش‌ترین درصد درآمد ملی را در اختیار دارند.

۸۷- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. الف) هرچند مبادله به‌وسیله‌ی کالاهای پولی با سرعت بیش‌تر و راحت‌تر از مبادلات پایاپای انجام می‌گرفت اما پیشرفت جوامع و افزایش تولید مشکلات جدیدی را با خود به‌همراه داشت. از جمله این کالاها در صورتی‌که مدت زیادی بدون مصرف می‌ماندند، فاسد و غیرقابل استفاده می‌شدند و به‌دلیل حجم زیاد فضای زیادی را اشغال می‌کردند. تأمین جا برای محافظت از این کالاها، هزینه‌ی نگهداری آن‌ها را افزایش می‌داد و زیان‌دیدگی تولیدکنندگان را به همراه داشت. ب) نظر به این‌که با افزایش قیمت یک کالا مقدار خرید آن به‌وسیله‌ی مصرف‌کنندگان سوی مصرف‌کنندگان کاهش می‌یابد و بالعکس. به‌عبارتی قیمت یک کالا و مقدار خرید آن به‌وسیله‌ی مصرف‌کنندگان باهم رابطه‌ای معکوس دارند و نزولی بودن منحنی تقاضا نیز به همین معناست. ج) طرفداران اقتصاد آزاد معتقدند که اگر دولت در حوزه‌ی اقتصاد وارد شده و تصدی کارخانه‌ها، معادن و صنایع را در دست خود بگیرد نمی‌تواند آن‌ها را به‌صورت کارآمد اداره کند آنان شواهد فراوانی را از مدیریت ناکارآمد دولتی در کشورهای مختلف ارائه کرده و بخش خصوصی را لازم می‌دانند جایگزین شده تا سود منافع جامعه از این طریق تأمین گردد.

۸۸- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. الف) در حال حاضر، بسیاری از اقتصاددانان به ترکیب دو دیدگاه الف) حامیان دخالت دولت در امور اقتصادی ب) مخالفان دخالت دولت در امور اقتصادی و دستیابی به ترکیبی بهینه از: دولت - بازار رأی می‌دهند به گونه‌ای که دولت در بعضی عرصه‌های محدود از اقتصاد فعالیت کند و در عین حال، بخش خصوصی و بازار نیز بتواند بدون محدودیت به گسترش ابعاد فعالیت‌های خود بپردازد. ب) از جمله‌ی پیامدهای مطلوب (تأمین منابع مالی از طریق صدور اوراق بهادار) افزایش انگیزه‌ی مردم برای سرمایه‌گذاری است.

ج) رابطه بین منابع و نیازها براساس تعریف علم اقتصاد یکی از موارد مشابهت در «علم اقتصاد و سایر علوم» است.

۸۹- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

در حسابداری ملی فقط آن دسته از فعالیت‌های تولید اعم از تولید کالا و خدمات در محاسبه و سنجش منظور می‌شوند که دارای چهار شرط باشند: ۱- از بازار عبور کنند، ۲- فعالیت‌هایی که به تولید کالا یا خدمات نهایی منتهی می‌شوند، ۳- تولید در محدوده مکانی معنی صورت گیرد، ۴- قانونی و مجاز باشد.

۹۰- گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

فعالیت‌های دولت در عرصه اقتصاد را در دو محور عمده می‌توان بررسی کرد: الف) عرضه کالاها و خدمات، ب) وضع قوانین و سیاست‌گذاری در اقتصاد.

الف: محدودسازی مصرف بی‌رویه کالاهای وارداتی مربوط به محور فعالیت دولت در وضع قوانین و سیاست‌گذاری در اقتصاد است.

ب: تصفیه و توزیع فرآورده‌های نفتی مربوط به محور فعالیت دولت در عرضه کالا و خدمات است.

ج: بهره‌برداری از معادن مربوط به محور فعالیت دولت در عرضه کالاها و خدمات است.

د: اعطای امتیازات برای تشویق تولیدکنندگان به فعالیت بیشتر مربوط به محور فعالیت دولت در وضع قوانین و سیاست‌گذاری در اقتصاد است.

ه: برنامه‌ریزی در جهت به‌کارگیری فن‌آوری‌های نوین مربوط به فعالیت دولت در وضع قوانین و سیاست‌گذاری در اقتصاد است.

۹۱- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

یکی از ضرورت‌های سرمایه‌گذاری جدید آن است که هر سال بخشی از سرمایه‌های جامعه مستهلک می‌شود، مثلاً برای بلدورزی که ده سال عمر مفید دارد یعنی به‌طور متوسط هر سال $\frac{1}{10}$ آن مستهلک می‌شود، هر سال $\frac{1}{10}$ درصد

استهلاک در نظر می‌گیرند و در نتیجه معادل آن را سرمایه‌گذاری می‌کنند. در این مسئله هرگاه ۸ میلیون ریال که قیمت تمام شده یک دستگاه پرس است را به میزان استهلاک این دستگاه که ۴۰۰,۰۰۰ ریال می‌باشد، تقسیم کنیم، آن‌چه به‌دست می‌آید عمر مفید دستگاه خواهد بود:

۹۲- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. الف) دولت‌ها چه بزرگ و چه کوچک در دوران گذشته وظایف محدود و نسبتاً مشخصی داشتند که شامل حفظ نظم جامعه و مقابله با تجاوز دشمنان بود. نقش اقتصادی دولت‌ها در زمان‌های گذشته در مقایسه با امروز بسیار کم‌رنگ و محدود به موارد خاص بوده است، به این ترتیب دولت‌ها بیش‌تر حافظان نظم و امنیت و مدافع ملت‌ها در مقابل دشمنان داخلی و خارجی بوده‌اند و برای تامین هزینه‌های مربوط به این فعالیت‌ها به جمع‌آوری مالیات اقدام می‌کردند. ب) در قدیم، تنها راه تامین منابع مالی، این واحدهای تجاری و تولیدی بانک‌ها بودند که از محل سپرده‌های مردم وام مورد نیاز این مراکز را تامین می‌کردند. ج) با توجه به تعریف تولید ملی در بند الف پاسخ تشریحی خدمات مهندسان ایرانی در خارج از کشور در محاسبه تولید ملی منظور می‌شود.

۹۳- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. پیشرفت روز افزون جوامع انسانی مشکلات جدیدی را در عرصه مبادله به همراه داشت پول فلزی که پیش از این در معاملات کوچک بسیار کارساز بود. در گذر تحولات اقتصادی و ظهور معاملات بزرگ با مشکلاتی روبه‌رو شد. بنابراین انسان‌ها برای حل این مشکلات باید چاره‌ای می‌اندیشیدند. در این میان عده‌ای از تجار در معاملات خود به جای پرداخت سکه‌های فلزی رسیدی صادر می‌کردند که بیان‌گر بدهی آنان بود طرف مقابل نیز براساس اصل اعتماد، این رسید را می‌پذیرفت. به تدریج تجاری که به یک‌دیگر اعتماد داشتند، این رسیده‌ها را بین خود رد و بدل می‌کردند تا جایی که در قرون وسطی در شهر و نیز ایتالیا که از نقاط عمده تجارت دنیا بود، معامله با این رسیده‌ها کاملاً عادی بود.

۹۴- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. روش حل این مسئله ←

مجموع درآمد ردیف‌های: $۶,۶ \rightarrow ۱۵۴۸ = ۶۸۶ + ۸۶۲$

دستمزدها $\rightarrow ۳۸۷ = \frac{۱۵۴۶ \times ۱}{۴}$

مجموع درآمد ردیف‌های: $۶,۳ \rightarrow ۱۷۰۷ = ۸۴۵ + ۸۶۲$

درآمد صاحبان املاک و مستغلات $\rightarrow ۱۱۳۸ = \frac{۱۷۰۷ \times ۲}{۳}$

درآمد حقوق بگیران $\rightarrow ۱۲۹ = \frac{۳۸۷ \times ۱}{۳}$

سود شرکت‌ها و مؤسسات $\rightarrow ۸۶۲$ میلیارد ریال + درآمد صاحبان سرمایه $\rightarrow ۸۴۶$ میلیارد ریال

۱۱۳۸ میلیارد ریال + دستمزدها $\rightarrow ۳۸۷$ میلیارد ریال + درآمد صاحبان مشاغل آزاد $\rightarrow ۶۸۶$ میلیارد ریال +

د ۴۰۴۸ میلیارد ریال = درآمد حقوق بگیران $\rightarrow ۱۲۹$ میلیارد ریال + درآمد صاحبان املاک و مستغلات \rightarrow

مجموع اقلام درآمدی یا درآمد ملی \rightarrow

درآمد سرانه‌ی این کشور \rightarrow (الف) $\rightarrow \frac{۴۰۴۸}{۵۰} = ۸۰/۹۶ = \frac{\text{درآمد ملی}}{\text{جمعیت کل کشور}} = \text{درآمد سرانه}$

ردیف: ۴ اجاره بها یا وجوه مربوط به اجاره است (ج)
ردیف: ۳ قیمت خدمات سرمایه است

معنا و مفهوم سرانه = سرانه عبارتست از سهم متوسط هر فرد جامعه در میزان تولید یا درآمد آن جامع (ب)

۹۵- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. الف) از زمان شکل‌گیری نخستین تمدن‌های بشری نیاز به نهادی که اداره‌ی امور جوامع را به عهده بگیرد. احساس می‌شد، بنابراین به تدریج نخستین (دولت‌ها) به وجود آمدند، از آن زمان تاکنون، نهاد دولت مسیری طولانی و پر فراز و نشیب را پشت سر گذاشته است، ماهیت این نهاد و میزان قدرت آن در جوامع مختلف، متفاوت بوده اما با گذشت زمان و تکامل جوامع به ویژه دستیابی به فناوری‌های نوین و پیشرفت‌های سریع در تسخیر اعصار گذشته احساس می‌کنند. ب) درباره‌ی نقش و وظایف دولت نیز وسیع‌تر شده است به طوری که در عصر ما، انسان‌ها وجود و حضور دولت را بسیار بیش‌تر از اعصار گذشته احساس می‌کنند. ب) درباره‌ی نقش و وظایف دولت در عرصه‌ی اقتصاد بین اقتصاددانان اتفاق نظری وجود ندارد. گروهی معتقدند دولت باید به گروهی دیگر معتقدند دولت نباید در عرصه‌ی اقتصاد وارد شود و دخالت کند. حتی در زمینه‌ی «عرضه‌ی کالاها و خدمات» طرفداران اقتصاد آزاد شواهد فراوانی را از مدیریت «ناکارآمد دولتی» در کشورهای مختلف ارائه می‌کنند و فعالیت بخش خصوصی را در این حوزه سودآور تلقی کرده و معتقدند که جامعه نیز از این سود بهره‌مند خواهد شد در زمینه «وضع قوانین و سیاست‌گذاری در اقتصاد نیز معتقدند برای وضع قوانین باید اطلاعات کافی داشت و اقتصاددانان به ترکیب این دو دیدگاه «موافق و مخالف» و دستیابی به ترکیب بهینه از «دولت و بازار» رأی می‌دهند به گونه‌ای که دولت در بعضی عرصه‌های محدود از اقتصاد فعالیت کند و در عین حال بخش خصوصی و بازار نیز بتواند بدون محدودیت به گسترش ابعاد فعالیت‌های خود بپردازد.

۹۶- گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

سیاست‌های اقتصادی دولت می‌تواند حرکت جامعه را به سمت توسعه کند سازد یا برعکس بر سرعت آن بیفزاید. بررسی تجربه توسعه در کشورهای توسعه یافته نیز نشان می‌دهد که دولت‌ها در حرکت این‌گونه جوامع به سمت توسعه‌یافتگی تأثیر به‌سزایی داشته‌اند. امروزه در اکثر کشورهای توسعه یافته، دولت‌ها با جدیت تمام از طرح‌های توسعه سخن می‌گویند و برای دستیابی به رشد و توسعه بیش‌تر، برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری می‌کنند و با این هدف و آرمان به عرصه اقتصاد کشورها وارد می‌شوند.

۹۷- گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

تولیدکنندگان برای تولید محصولات خود - اعم از کالاها یا خدمات مختلف - به ناچار باید مقداری پول هزینه کنند. آن‌ها باید محلی را به عنوان کارگاه، مغازه یا دفتر کار خریداری یا اجاره کنند، ماشین‌آلات و لوازم مورد نیاز دیگر و نیز مقداری مواد اولیه را بخرند و مقداری کارگر و کارمند را نیز به استخدام خود درآورند. مبالغی را که تولیدکنندگان برای تولید صرف می‌کنند، «هزینه‌های تولید» می‌نامند.

۹۸- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. آمریکا بعد از جنگ جهانی دوم، برای بازسازی اقتصادهای آسیب‌دیده کشورهای هم‌پیمان خود در اروپا مبالغ هنگفتی صرف کرد. این برنامه بازسازی به طرح یا برنامه مارشال معروف است.

۹۹- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. براساس یک طبقه‌بندی، مالیات‌ها به دو نوع مستقیم و غیرمستقیم تقسیم می‌شوند. ۱- مالیات مستقیم ۲- مالیات غیرمستقیم مالیات غیرمستقیم یا به عبارتی مالیات ضمنی مالیاتی است که دولت بر مصرف بعضی کالاها تعیین می‌کند. در این نوع مالیات شخصی که قرار است مالیات بدهد، دیگر مورد توجه نیست. بلکه هرکس کالای موردنظر را مصرف کند، خواه فقیر، خواه ثروتمند، خواه پردرآمد، خواه کم‌درآمد مشمول این نوع مالیات می‌شود از سوی دیگر، دولت به صورت مستقیم از فرد مالیات نمی‌گیرد بلکه آن‌ها هر زمان که بخواهند کالای موردنظر را بخرند، مبلغ مالیات تعیین شده را به فروشنده کالا تحویل می‌دهند تا او به دولت بپردازد.

۱۰۰- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. الف) دومین هدف دولت از حضور در عرصه «اقتصاد جامعه»، «ثبات قیمت‌ها» است. به عبارت دیگر جلوگیری از افزایش بی‌رویه و نوسانات قیمت‌هاست در شرایط تورم بالا، قیمت کالاها و خدمات به سرعت افزایش می‌یابد و اقتصاد کشور دچار اختلال می‌شود. هم‌چنین، به دلیل افزایش قیمت کالاها و خدمات افراد کم درآمد جامعه برای تأمین کالاهای مورد نیاز خود با مشکلات جدی روبه‌رو می‌شوند، در نتیجه، سطح رفاه عمومی کاهش می‌یابد. در این شرایط تلاش دولت بر این است که تا حد ممکن است از افزایش مداوم و بی‌رویه قیمت‌ها جلوگیری کرده و با اتخاذ سیاست‌های مناسب، (تورم) را مهار و رشد قیمت‌ها را تثبیت کند. ب) اولین هدف دولت از حضور در عرصه «اقتصاد جامعه» (اشتغال کامل) است و به وضعیتی اطلاق می‌شود که در جامعه همه‌ی جویندگان شغل، دارای شغلی مناسب باشند و بیکاری وجود نداشته باشد. در جوامع امروزی معمولاً مشکل «بیکاری» وجود دارد و در بعضی جوامع به ویژه جوامع «در حال توسعه» این مشکل گاه به یک مشکل حاد و جدی اقتصادی، اجتماعی، تبدیل می‌شود به دلیل آثار سوء اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی بیکاری معمولاً دولت‌ها برای مقابله با این مشکل و مهار آن بسیار تلاش می‌کنند. بدین ترتیب می‌توان گفت یکی از اهداف دولت در عرصه اقتصاد، «ایجاد اشتغال کامل» و مبارزه با «بیکاری» است. برای تحقق این هدف، دولت‌ها می‌کوشند «شرایط رونق اقتصادی» را فراهم آورند. در چنین شرایطی، «فعالیت‌های تولیدی» گسترش می‌یابد و تمایل تولیدکنندگان به استخدام نیروی جدید بیش‌تر می‌شود و این به معنای ایجاد فرصت‌های شغلی جدید و رسیدن به «اشتغال کامل» است.